

2007 spalio 15
Nr. 19

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI žinia XXIII Pasaulinės jaunimo dienos proga (Sidnėjus, 2008 m.)	2
Popiežius apie tikėjimo ugdymą	6
Popiežius jaunimui: „Plaukite prieš srovę!“	9

Šventasis Sostas

Tikėjimo mokymo kongregacija Atsakymai į du Jungtinių Valstijų vyskupų konferencijos klausimus dėl dirbtinio maitinimo	10
Tikėjimo mokymo kongregacija Komentaras dėl maisto ir gėrimo teikimo dirbtiniu būdu	10

Bažnyčia Lietuvoje

Jeano Vanier viešnagė Lietuvoje	13
Konferencija „Tautinio tapatumo puoselėjimas – visuomenės ateities kūrimo būdas“	16
Lietuvos Caritas bendradarbiai aplankė kolegas Austrijoje	18
Konsekruota Klaipėdos šv. Kazimiero bažnyčia	19

Homilijos

ZACHIEJAUS ATLYGINIMAS 31 eilinis sekmadienis (C)	22
PALAIMINIMŲ ŠVENTIEJI Visi Šventieji	23
TIKĖJIMAS PRISIKĖLIMU 32 eilinis sekmadienis (C)	24

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius ragino, kad vyskupai būtų Bažnyčių „angelai sargai“	25
Teologinė komisija nagrinėjo prigimtinių įstatymą	25
Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas Europos nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai susitikimas Zagrebe	27

Popiežiaus Benedikto XVI žinia XXIII Pasaulinės jaunimo dienos proga (Sidnėjus, 2008 m.)

„Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jos galybės ir tapsite mano liudytojais“ (Apd 1, 8).

Brangūs jaunuoliai!

1. XXIII Pasaulinė jaunimo diena

Visada su dideliu džiaugsmu prisimenu 2005 metų rugpjūtį Kelne drauge išgyventus momentus. Tos nepamiršamos, mano mintyje bei širdyje įsirėžusios tikėjimo ir entuziazmo manifestacijos pabaigoje paskyriau būsimąjį susitikimą laiką 2008 m. Sidnėje. Tai bus XXIII Pasaulinė jaunimo diena, kurios tema: „Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jos galybės ir tapsite mano liudytojais“ (Apd 1, 8).

Pasirengimo Sidnėjaus susitikimui pagrindinė mintis yra Šventoji Dvasia ir misija. 2006 m. apmąstėme Šventąją Dvasią kaip *Tiesos Dvasią*, 2007 m. stengiamės giliau pažinti ją kaip *Meilės Dvasią*, idant kelyje į 2008 m. Pasaulinę jaunimo dieną mąstyti apie *jėgos ir liudijimo Dvasią*, teikiančią mums drąsos gyventi Evangeliją ir uolumo ją skelbti. Esmingai svarbu, kad kiekvienas iš jūsų, jaunuolių, bendrystėje su savo auklėtojais galėtumėte apmąstyti tą pagrindinį išganymo istorijos veikėją, t. y. Šventąją Dvasią, arba Jėzaus Dvasią, ir taip pasiekti kilnių tikslų: pažinti tikrą Šventosios Dvasios tapatybę, pirmiausia klausydamiesi Dievo žodžio biblijame Apreiškime; aiškiai suvokti jos nuolatinį, aktyvų dalyvavimą Bažnyčios gyvenime; ypač naujai atrasti Šventąją Dvasią kaip „sielą“, gyvybinį tikrojo krikščioniškojo gyvenimo kvėpimą per įkrikščioninimo sakramentus – Krikštą, Sutvirtinimą ir Eucharistiją; bręsti vis giliau ir džiaugsmingiau suvokiant Jėzų ir drauge sėkmingai įgyvendinti Evangeliją trečiojo tūkstantmečio pradžioje. Šia žinia mielai siūlau Jums mąstymo apmatų, idant per šiuos parengiamuosius metus gilindamiesi pasitikrintumėte savo tikėjimo į Šventąją Dvasią kokybę; kad galėtumėte atrasti šį tikėjimą, jei jis buvo prarastas, sustiprintumėte, jei buvo nusilpęs, gėrėtumėtės juo kaip bendryste su Tėvu ir jo Sūnumi Jėzumi Kristumi per nepamainomą Šventosios Dvasios veikimą. Niekuomet nepamirškite, kad Bažnyčia ir net visa žmonija, tiek supanti jus dabar, tiek laukianti ateityje, labai daug tikisi iš jūsų, jaunuolių, nes turite savyje aukščiausią Tėvo dovaną, Jėzaus Dvasią.

2. Šventosios Dvasios pažadas Biblijoje

Dėmesingas Dievo žodžio apie Šventosios Dvasios slėpinį ir jos veikimą klausymasis veda mus į didį ir reikšmingą pažinimą, kurį noriu apibendrinti tolesniuose punktuose.

Prieš pat žengdamas į dangų Jėzus sakė mokiniams: „Atsiųsiu jums, ką yra pažadėjęs mano Tėvas“ (Lk 24, 49). Tai įvyko Sekminių dieną, kai mokiniai drauge su Mergele Marija buvo susivieniję maldoje Aukštutiniam kambaryje. Šventosios Dvasios išliejimas gimstančioje Bažnyčioje buvo ankstesnio Dievo pažado, paskelbto ir parengto visame Senajame Testamente, įvykdymas.

Jau nuo pirmųjų puslapių Biblijoje kalbama apie Dievo Dvasią, kuri tarsi *dvelksmas* „dvelkė viršum vandenu“ (Pr 1, 2), ir patikslinama, jog Dievas *įkvėpė* į žmogaus nosį gyvybės *alsavimą* (plg. Pr 2, 7), taip įkvėpdamas jam gyvybę. Po pirmosios nuodėmės gaivinanti Dievo Dvasia daug kartų apsireiškė žmonijos istorijoje, žadindama pranašus, idant ragintų išrinktąją tautą gręžtis į Dievą ir ištikimai laikytis jo įsakymų. Garsiam pranašo Ezekielio regėjime Dievas gaivina savo Dvasia žydų tautą, kuri yra kaip „sudžiūvę kaulai“ (plg. Ez 37, 1–14). Joelis pranašauja „išlieti dvasią“ ant visos žmonijos, neišskiriant nė vieno. Šventasis autorius rašo: „Tada išliesiu savo dvasią ant visos žmonijos. <...> Net ant vergų – vyrų ir moterų – tomis dienomis išliesiu savo dvasią“ (Jl 3, 1–2).

„Atėjus laiko pilnatvei“ (plg. Gal 4, 4), Viešpaties angelas apreiškė Nazareto Mergelei, jog Šventoji Dvasia, „Aukščiausiojo galybė“ nužengs ir pridengs ją savo šešėliu. Todėl tas, kurį ji pagimdys, bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi (plg. Lk 1, 35). Būtent šią pranašystę Jėzus priminė savo viešosios veiklos pradžioje Nazareto sinagogoje, bylodamas nustebusiems žmonėms: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patėpė mane, kad neščiau gerąją naujieną vargdiniams. Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo, akliesiems – regėjimo; siuntė vaduoti prislėgtųjų ir skelbti Viešpaties malonės metų“ (Lk 4, 18–19; plg. Iz 61, 1–2). Kreipdamasis į dalyvaujančiuosius jis pačiam sau pritaikė pranašo žodžius, patvirtindamas: „Šiandien išsipildė ką tik jūsų girdėti Rašto žodžiai“ (Lk 4, 21). Prieš savo mirtį ant kryžiaus jis daugelį kartų žadėjo savo mokiniams, kad ateis

Šventoji Dvasia, „Guodėja“, kurios misija bus liudyti apie jį ir lydėti tikinčiuosius, mokyti juos ir vesti į tiesos pilnatvę (plg. *Jn* 14, 16–17. 25–26; 15, 26; 16, 13).

3. Sekminės – Bažnyčios misijos pradžia

Prisikėlimo dienos vakare Jėzus pasirodė mokiniams, kvėpė į juos ir tarė: „Imkite Šventąją Dvasią“ (*Jn* 20, 22). Sekminių dieną Šventoji Dvasia nužengė ant apaštalų su dar didesne jėga. Apaštalų darbų knygoje skaitome: „Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi pūstų smarkus vėjas. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų“ (*Apd* 2, 2–3).

Šventoji Dvasia *vidujai atnaujino* apaštalus, suteikdama jiems galią, davusią drąsos be baimės skelbti: „Kristus numirė ir prisikėlė!“ Išlaisvinti nuo bet kokios baimės jie ėmė *atvirai* skelbti (plg. *Apd* 2, 29; 4, 13; 4, 29. 31). Baimingi žvejai virto drąsiais Evangelijos skelbėjais. Net jų priešininkai negalėjo suprasti, kaip tie „paprasti, nemokyti žmonės“ (plg. *Apd* 4, 13) gali rodyti tokią drąsą ir džiugiai pakelti priešiškus, kentėjimus ir persekiojimus. Niekas negalėjo jų sulaukyti. Bandžiusiems juos priversti nutilti jie atsakė: „Juk mes negalime tylėti apie tai, ką esame matę ir girdėję“ (*Apd* 4, 20). Taip gimė Bažnyčia, kuri nuo Sekminių nepaliaujamai skleidė Gerąją Naujieną „ligi pat žemės pakraščiu“ (*Apd* 1, 8).

4. Šventoji Dvasia, Bažnyčios siela ir bendrystės pradai

Norėdami suprasti Bažnyčios misiją turime grįžti į Vakarienes menę, kur mokiniai liko drauge (plg. *Lk* 24, 49) meldamiesi su „Motina“ Marija, laukdami pažadėtosios Dvasios. Iš tos gimstančios Bažnyčios ikonos kiekviena krikščioniškoji bendruomenė turi nuolat semtis įkvėpimo. Apaštališkasis ir misijinis vaisingumas nėra pirmiausia protingai parengtų ir veiksmingų sielovados programų bei metodų rezultatas, tai nepaliaujamos bendruomeninės maldos vaisius (plg. Paulius VI. *Evangelii nuntiandi*, 75). Misijos veiksmingumo prielaida yra tai, kad bendruomenės laikysis vienybės, turės „vieną širdį ir vieną sielą“ (plg. *Apd* 4, 32), bus pasirengusios liudyti meilę ir džiaugsmą, kuriuos Šventoji Dvasia pažadina tikinčiųjų širdyse (plg. *Apd* 2, 42). Dievo tarnas Jonas Paulius II rašė, jog Bažnyčios misija pirmiau negu veikimas yra liudijimas ir spinduliavimas gyvenimu (plg. Enciklika *Redemptoris missio*, 26). Taip buvo krikščionybės pradžioje, kai pagonyms, pasak Tertulijono raštų, atsiversdavo matydami tarp krikščionių viešpatavusią meilę, sakydami: „Žiūrėkite, kaip jie vienas kitą myli“ (plg. *Apologeticus* 39 §7).

Baigdamas tą trumpą Dievo žodžio Biblijoje apžvalgą raginu atkreipti dėmesį, jog Šventoji Dvasia yra didžiausia Dievo dovana žmogui, ji reiškia aukščiausią jo meilės mums liudijimą, meilės, konkrečiai pasireiškiančios „gyvenimui tariamu *taip*“, kurio Dievas trokšta kiekvienam savo kūrinui. Šis „gyvenimui tariamas *taip*“ įgyja tobulą pavidalą Jėzuje iš Nazareto ir jo pergaleje prieš blogį per atpirkimą. Niekuomet nepamirškime, kad Jėzaus Evangelija, ypač dėl Dvasios galybės, negali apsiriboti vien grynais teiginiais, bet turi tapti „gerąja naujiena vargdieniams, kalinių išlaisvinimu, aklujų praregėjimu...“ Tai, kas su visa jėga pasireiškė Sekminių dieną kaip malonė ir Bažnyčios užduotis pasaulio atžvilgiu, yra pagrindinė Bažnyčios misija.

Esame tos misijos vaisiai Šventosios Dvasios veikimu. Nešiojamės tą Tėvo meilės Jėzuje Kristuje antspaūdą, t. y. Šventąją Dvasią. Niekuomet to nepamirškime, nes Viešpaties Dvasia visuomet tai kiekvienam primena ir nori, ypač per jus, jaunuolius, pasaulyje sukelti naujųjų Sekminių vėją ir liepsną.

5. Šventoji Dvasia – „vidinė Mokytoja“

Brangūs jaunuoliai, šiandien Šventoji Dvasia ir toliau su jėga veikia Bažnyčioje, o jos vaisiai yra gausūs tokiu mastu, koku esame pasirengę atsiverti jos atnaujinančiai galiai. Svarbu, kad kiekvienas iš mūsų ją pažintų, užmegztų su ja ryšį ir leistųsi jos vedamas. Čia natūraliai kyla klausimas: kas man yra Šventoji Dvasia? Nemažai tokių krikščionių, kuriems ji tebėra „didi nepažįstamoji“. Todėl rengiantis būsimai Pasaulinei jaunimo dienai noriu pakviesti jus pagilinti asmeninį Šventosios Dvasios pažinimą. Tikėjimo išpažinime skelbiame: „tikiu į Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kylančią iš Tėvo ir Sūnaus“ (Nikėjos – Konstantinopolio simbolis). Taip, Šventoji Dvasia, Tėvo ir Sūnaus meilės Dvasia, yra mus pašventinanti gyvybės versmė, „nes Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (*Rom* 5, 5). Tačiau nepakanka ją pažinti; reikia ją priimti kaip mūsų dvasios vadovę, kaip „vidinę Mokytoją“, vedančią mus į Trejybės slėpinį, nes tik ji gali mus atverti tikėjimui ir leisti pilnutinai juo kasdien gyventi. Dvasia kreipia mus sutikti kitus, uždega mumyse meilės ugnį, daro Dievo meilės misionieriais.

Gera žinau kiek jūs, jaunuoliai, nešiojatės širdyje didžiulės pagarbos ir meilės Jėzui, kaip trokštate jį sutikti ir su juo kalbėtis. Tačiau atminkite, jog būtent Šventosios Dvasios buvimas mumyse patvirtina, kuria ir ugdo mūsų asmenį pagal paties nukryžiuoto ir prisikėlusio Jėzaus asmenį. Pažinkime Šventąją Dvasią, kad pažintume Jėzų.

6. Sutvirtinimo ir Eucharistijos sakramentai

Tačiau sakysite: kaip turėtume leisti atnaujinami Šventosios Dvasios ir brandinti savo dvasinį gyvenimą? Kaip žinote, atsakymas yra toks: tai įmanoma per sakramentus, nes mūsų tikėjimas auga ir stiprėja per sakramentus, ypač įkrikščioninimo sakramentus: Krikštą, Sutvirtinimą ir Eucharistiją, kurie vienas kitą papildo ir yra vienas nuo kito neatskiriami (plg. *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, 1285). Šios tiesos apie tris sakramentus, sudarančius mūsų krikščioniškojo buvimo pradmenis, nemažai krikščionių savo tikėjimo gyvenime nepaiso, – jiems jie tapo praeities įvykiais, neturinčiais tikros įtakos šiandienai, tarsi šaknys be gyvybinių syvų. Atsitinka taip, kad priėmę Sutvirtinimą daugelis jaunuolių nutolsta nuo tikėjimo. Yra taip pat tokių jaunuolių, kurie net nepriima šio sakramento. O juk per Krikšto, Sutvirtinimo sakramentus, vėliau nuolat per Eucharistiją Šventoji Dvasia daro mus Tėvo vaikais, Kristaus broliais, Bažnyčios nariais, gebančiais tikrai liudyti Evangeliją ir gėrėtis tikėjimo džiaugsmu.

Taigi kviečiu jus apmąstyti visa tai, ką jums čia parašiau. Šiandien ypač svarbu iš naujo atrasti Sutvirtinimo sakramentą ir jo vertę mūsų dvasinei brandai. Kas priėmė Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus, teatsimena, kad tapo „dvasios šventove“: jame gyvena Dievas. Tegu visuomet tai suvokia ir tesirūpina, kad jame esantis lobis nešėtų šventumo vaisius. Kas yra pakrikštytas, bet dar nepriėmė Sutvirtinimo sakramento, tegu pasirengia jį priimti, suvokdamas, kad taip taps „pilnutiniu“ krikščioniu, kadangi Sutvirtinimas išstobulina Krikšto malonę (plg. *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, 1302–1304).

Sutvirtinimas teikia mums ypatingą galią liudyti ir šlovinti Dievą visu savo gyvenimu (plg. *Rom 12, 1*); jis leidžia mums suvokti vidinę priklausomybę Bažnyčiai, „Kristaus kūnui“, kurio visi esame gyvi, solidarūs tarpusavyje nariai (plg. *1 Kor 12, 12–25*). Kiekvienas pakrikštytasis, leisdamasis vedamas Šventosios Dvasios, gali įnešti savo indėlį į Bažnyčios statybą per Dvasios duodamas *charizmas*, nes „kiekvienam suteikiama Dvasios apraiška bendram labui“ (*1 Kor 12, 7*). Kai Šventoji Dvasia veikia, ji pažadina širdyje savo vaisius, kurie yra „meilė, džiaugsmas, taika, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas, susivaldymas“ (*Gal 5, 22*). Tuos, kurie tarp jūsų dar nesate priėmę Sutvirtinimo sakramento, nuoširdžiai kviečiu pasirengti jį priimti ir prašyti savo kunigų pagalbos. Tai ypatingas malonės momentas, kurį mums duoda Viešpats. Nepraleiskite šios progos!

Norėčiau dar pridurti žodį apie Eucharistiją. Kad galėtume augti kaip krikščionys, mums būtina maitintis Kristaus kūnu ir krauju: iš tikrųjų esame pakrikštyti ir sutvirtinti Eucharistijai kaip siekiniui (plg. *Katalikų Bažnyčios katekizmas*, 1322; Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis*, 17). Eucharistija, krikščioniškojo gyvenimo „šaltinis ir viršūnė“, yra „nesiliaujančios Sekminės“. Kiekvieną kartą, kai švenčiame Mišias, gauname Šventąją Dvasią, kuri mus giliai vienija su Kristumi ir perkeičia darydama mus panašius į jį. Brangūs jaunuoliai, jei dažnai dalyvaujate Eucharistijos šventime, jei skirate dalį savo laiko Švenčiausiojo Sakramento adoracijai, tai iš Eucharistijos, to meilės šaltinio, kils džiaugsmingas apsisprendimas atiduoti savo gyvenimą sekant Evangelija. Tuo pat metu patirsite, jog ten, kur nepakanka mūsų jėgų, mus perkeičia Šventoji Dvasia, dovanodama savo galią ir paversdama kupiniais misijinio uolumo prisikėlusio Kristaus liudytojais.

7. Neatidėliotina misijos būtinybė

Daugelis jaunuolių nuogaštingai žvelgia į savo gyvenimą ir kelia sau daug klausimų dėl ateities. Jie nerimaudami klausia: kaip būti pasaulyje, kuriame tiek daug didelių neteisybių ir kentėjimų? Kaip reaguoti į egoizmą ir prievartą, kurie, kartais atrodo, nugali? Kaip suteikti gyvenimui pilnutinę prasmę? Kaip prisidėti, kad mūsų anksčiau minėti Dvasios vaisiai – „meilė, džiaugsmas, taika, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas, susivaldymas“ (6) – užlietu šį sužeistą ir trapų pasaulį, pirmiausia jaunimo pasaulį? Kokiomis sąlygomis Dvasia, gaivinusi pirmąjį kūrimą, o ypač antrąjį kūrimą, arba atpirkimą, gali tapti naujosios žmonijos siela. Nepamirškime, kad kuo didesnė yra Dievo dovana – o Jėzaus Dvasios dovana yra pati didžiausia, tuo didesnis pasaulio poreikis jį priimti, todėl didžiulė ir uždeganti yra Bažnyčios misija teikti tikėtiną liudijimą. Jūs, jaunuoliai, per Pasaulinę jaunimo dieną tam tikra prasme liudijate norą dalyvauti šioje misijoje. Dėl to man, mieli bičiuliai, rūpi priminti jums kai kurias tiesas, kad jas apmąstytumėte. Dar kartą jums kartoju, kad tik Kristus gali išpildyti giliausius žmogaus širdies troškimus; tik jis gali „sužmoginti“ žmoniją ir nuvesti ją į „sudievinimą“. Šventosios Dvasios galia jis išlieja mumyse dieviškąją meilę, įgalinančią mylėti artimą ir būti pasirengusiems jam patarnauti. Šventoji Dvasia nušviečia, apreikšdama nukryžiuotą ir prisikėlusį Kris-

tų, nurodo kelią, kaip tapti panašesniems į jį, kad galėtume būti „iš jo tekančios meilės ženklas ir priemonė“ (Enciklika *Deus caritas est*, 33). Kas leidžiasi vedamas Šventosios Dvasios, tas supranta, jog tarnavimas Evangelijai nėra pasirinktinis dalykas, nes pastebi, kaip neatidėliotinai svarbu skelbti kitiems tą Gerąją Naujieną. Tačiau reikia dar kartą priminti, kad Kristaus liudytojais galime būti tik tuomet, kai leidžiamės vedami Šventosios Dvasios, kuri yra „pagrindinė evangelizacijos veikėja“ (plg. *Evangelii nuntiandi*, 75) ir „pagrindinė misijos veikėja“ (*Redemptoris missio*, 21). Brangūs jaunuoliai, kaip daugelį kartų kartojo mano garbingieji pirmtaikai Paulius VI ir Jonas Paulius II, šiandien labiau negu bet kada būtina skelbti Evangeliją ir liudyti tikėjimą (plg. *Redemptoris missio*, 1). Kas nors gali pamanyti, kad siūlyti brangų tikėjimo lobį tiems, kurie jame nedalyvauja, gali reikšti netoleranciją jų atžvilgiu, tačiau taip nėra, nes siūlyti Kristų nereiškia jį primesti (plg. *Evangelii nuntiandi*, 80). Negana to, prieš du tūkstančius metų apaštalai atidavė gyvybę, kad Kristus būtų pažintas ir pamiltas. Nuo tų laikų Evangelija plinta per amžius gaivinamų tuo pačiu misijiniu uolumu vyrų bei moterų dėka. Todėl šiandien taip pat reikia Kristaus mokinių, kurie negailėtų laiko ir jėgų Evangelijos tarnystei. Reikia jaunuolių, kurie leistų, kad juose degtų Dievo meilė, ir dosniai atsilieptų į jos primygtinį kvietimą, kaip tai padarė daug jaunų palaimintųjų bei šventųjų praeityje, taip pat ir mums artimesniais laikais. Užtikrinu jus, kad Jėzaus Dvasia šiandien kviečia jus, jaunuoliai, perteikti Gerąją Naujieną savo bendraamžiams. Sunkumai, su kuriais suaugusieji neabejotinai susiduria, siekdami suprantamai ir įtikinamai susitikti su jaunimo aplinka, gali būti ženklu, per kurį Dvasia ragina jus, jaunuolius, imtis to uždavinio. Jūs pažįstate savo bendraamžių idealus, kalbą, tačiau taip pat žaizdas, lūkesčius ir drauge gėrio troškimą. Atsiveria platus jaunimo jausmų, darbo, ugdymo, lūkesčių bei kančių pasaulis... Tegu kiekvienas iš jūsų ryžtasi pažadėti Šventajai Dvasiai, kad atves vieną jaunuolį pas Jėzų Kristų tuo būdu, kuris jam pasirodys geriausias, pasirengęs „įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiam apie jumyse gyvenančią viltį“ (plg. *1 Pt 3*, 15).

Idant pasiektumėte tą tikslą, brangūs bičiuliai, būkite šventi, būkite misionieriai, nes niekuomet negalima atskirti *šventumo* nuo *misijos* (plg. *Redemptoris missio*, 90). Nebijokite tapti šventi misionieriai kaip Pranciškus Ksaveras, kuris keliavo per Tolimuosius Rytus skelbdamas Evangeliją iki jėgų išsekimo, arba kaip šventoji Kūdikelio Jėzaus Teresė, kuri buvo misionierė, nors neišėjo iš Karmelio. Tiek pirmasis, tiek antroji yra „Misijų globėjai“. Būkite pasirengę rizikuoti gyvybe, kad nušviestumėte pasaulį Kristaus tiesa, kad meile atsakytumėte į neapykantą ir panieką gyvybei; kad skelbtumėte prisikėlusio Kristaus viltį kiekviename Žemės kampelyje.

8. Šauktis pasauliui „Naujųjų Sekminių“

Brangūs jaunuoliai, laukiu jūsų gausiai susirenkant 2008 m. liepą Sidnėjuje. Tai bus apvaizdos suteikta proga pilnatviškai išgyventi Šventosios Dvasios galią. Atvykite kuo gausiau, kad taptumėte vilties ženklu ir vertinga parama Australijos Bažnyčios bendruomenėms, besirengiančioms jus priimti. Jus priimsiančios šalies jaunimui tai suteiks išskirtinę galimybę skelbti Evangelijos grožį ir džiaugsmą daugeliu atžvilgių sekularizuotai visuomenei. Australijai, kaip ir visai Okeanijai, reikia iš naujo atrasti savo krikščioniškąsias šaknis. Jonas Paulius II Posinodiniame apaštališkajame paraginiame *Ecclesia in Oceania* rašė: „Šventosios Dvasios galia Okeanijos Bažnyčia rengiasi naujai evangelizacijai tautų, kurios šiandien trokšta Kristaus. <...> Nauja evangelizacija yra Bažnyčios Okeanijoje prioritetas“ (18).

Tame galutiniame kelio, vedančio mus į XXIII Pasaulinę jaunimo dieną, etape raginu visus skirti laiko maldai ir savo dvasiniam ugdymui, kad Sidnėjuje galėtumėte atnaujinti Krikšto ir Sutvirtinimo pažadus. Bendrai šauksimės Šventosios Dvasios, su pasitikėjimu prašysime Dievo naujos Sekminių dovanos Bažnyčiai ir žmonių trečiajame tūkstantmetyje.

Tegu Marija, vieningai su apaštalais meldusis Aukštutiniame kambaryje, būna su jumis per tuos mėnesius ir tegu išprašo visiems jauniems krikščionims naujo Šventosios Dvasios išliejimo, uždegsiančio jūsų širdis. Atminkite: Bažnyčia pasitiki jumis! Ypač mes, ganytojai, prašome, kad mylėtumėte ir kitus mokytumėte mylėti Jėzų ir ištikimai jį sektumėte. Su didele meile visiems teikiu palaiminimą.

Lorenzago, 2007 m. liepos 27 d.

Popiežius apie tikėjimo ugdymą

Sutrumpinta popiežiaus Benedikto XVI kalba, pasakyta 2007 m. birželio 11 d. Laterano bazilikoje pradedant Romos vyskupijos pastoracinį susitikimą

Brangūs broliai ir seserys,

<...> Suvažiavimo tema „Jėzus yra Viešpats. Mokyti tikėti, sekti, liudyti“ svarbi visiems, nes kiekvienas mokinyš išpažįsta, kad Jėzus yra Viešpats, ir kiekvienas mokinyš pašauktas vis labiau jo laikytis, remti didelę tikėjimo brolių bendruomenę ir pats būti jos remiamas. Tačiau suvažiavimo temos žodis „mokyti“ dėmesį pirmiausia nukreipia į vaikus bei jaunuolius, į priekinį planą iškeldamas šeimos užduotį. <...> Ypač atsižvelgtina į pirmuosius temos žodžius, kuriais nurodoma mūsų suvažiavimo prasmė: „Jėzus yra Viešpats“. Jie jau nuskamba iškilmingame išpažinime Petro pamokslu per Sekmines pabaigoje, kur pirmasis apaštalas sako: „Tegu tvirtai įsitikina visi Izraelio namai: Dievas padarė Viešpačiu ir Mesiju tą Jėzų, kurį jūs nukryžiuote“ (Apd 2, 36). Panašiai baigiamas didingas himnas apie Kristų apaštalo Pauliaus Laiške filipiečiams: kad „kiekvienos lūpos Dievo Tėvo šlovei išpažintų: *Jėzus Kristus yra Viešpats!*“ (2, 11). Ir sveikinime Pirmojo laiško korintiečiams pabaigoje šventasis Paulius sušunka: „Jei kas nemyli Viešpaties, tebūnie prakeiktas! Maranata – mūsų Viešpats ateina!“ (1 Kor 16, 22). Taip jis mums perteikia labai seną Jėzaus, Viešpaties, šaukimąsi aramėjų kalba. Į galvą kartu ateina to paties laiško korintiečiams dvyliktasis skyrius, kur apaštalas Paulius pabrėžia: „Nė vienas negali ištarti: *Jėzus yra Viešpats*, jei Šventoji Dvasia nepaskatina“ (1 Kor 12, 3). Taip jis pareiškia, jog tai yra pagrindinis Šventosios Dvasios vedamos Bažnyčios išpažinimas. Galėtume taip pat prisiminti Laiško romiečiams dešimtąjį skyrių, kur apaštalas Paulius sako: „Jeigu lūpomis išpažinsi Viešpatį Jėzų...“ (Rom 10, 9). Taip jis Romos krikščionims primena, jog šie žodžiai – „Jėzus yra Viešpats“ – yra bendras Bažnyčios išpažinimas, patikimas viso Bažnyčios gyvenimo pagrindas. Iš šių žodžių išsirutuliojo visas Apaštalu, Nikėjos išpažinimas. Taip pat kitoje Pirmojo laiško korintiečiams vietoje Paulius sako: „Ir nors būtų vadinamųjų dievų danguje ir žemėje“, – o mes žinome, kad ir šiandien žemėje daug vadinamųjų dievų – „tai mes turime tik vieną Dievą – Tėvą, iš kurio yra visa ir jam esame mes, ir vieną Viešpatį – Jėzų Kristų, per kurį yra visa ir mes esame per jį“ (1 Kor 8, 5–6). Tad mokiniai nuo pradžių prisikėlusiam Jėzui išžvelgė tą, kuris yra mūsų brolis žmogiška prigimtimi, bet taip pat kartu viena su Dievu. Jie išžvelgė jame tą, kuris savo atėjimu į pasaulį, savo visu gyvenimu, savo mirtimi ir prisikėlimu atnešė Dievą, naujaip ir nepakartojamai padarė Dievą esantį pasaulyje, – taigi tą, kuris mūsų

gyvenimui suteikia prasmę bei viltį. Jame atrandame tikrąjį Dievo veidą, atrandame tai, ko mums tikrai gyvenime reikia.

Mokyti tikėti, sekti ir liudyti reiškia padėti savo broliams arba, tiksliau, padėti vienas kitam užmegzti gyvą ryšį su Kristumi ir Tėvu. Tokia nuo pradžių buvo esminė Bažnyčios kaip tikinčiųjų, Jėzaus mokinių ir draugų, bendruomenės užduotis. Bažnyčia – Kristaus kūnas ir Šventosios Dvasios šventovė – yra ta pasitikėjimo verta bendrija, kurioje gimstame ir esame mokomi tapti Kristaus vaikais ir Dievo paveldėtojais. Joje gauname tą Dvasią, „kurioje šaukiame: *Aba, Tėve!*“ (Rom 8, 14–17). Būtent šv. Augustino pamoksle esame girdėję, kad Dievas nėra toli, kad jis tapo „keliu“ ir kad pats „kelias“ atėjo pas mus. Jis sako: „Stokis, tinginy, ir leiskis į kelią!“ Leistis į kelią reiškia mokinių bendruomenėje žengti „Keliu“, kuris yra pats Kristus. Tai reiškia žengti į priekį, kartu vienas kitam padedant, tikrai tampant Jėzaus Kristaus draugais ir Dievo vaikais.

Kasdienė patirtis mus moko – tai visi žinome, – jog mokyti tikėjimo būtent mūsų dienomis nelengva. Kiekvienas auklėjamas darbas šiandien iš tiesų atrodo vis sunkesnis ir keblesnis. Todėl kalbama apie „sunkią auklėjimo padėtį“, vis darosi sunkiau perteikti jaunosioms kartoms pagrindines gyvenimo bei deramo elgesio taisykles, tie sunkumai jaučiami tiek mokykloje, tiek šeimoje ir, matyt, bet kurioje kitoje įstaigoje, keliančioje sau pedagoginius tikslus. Galime pridurti, kad tokia rimta padėtis neišvengiama, nes visuomenėje ir kultūroje, kur reliatyvizmas perdėm dažnai paverčiamas *Credo*, savotiška dogma, trūksta tiesos šviesos. Kalbėti apie tiesą net laikoma pavojinga, „autoritariška“ ir galiausiai suabejojama, ar gyvenimas yra gėris – ar gera būti žmogumi? ar gera gyventi? – suabejojama gyvenimą lemiančių santykių bei įpareigojimų vertingumu. Kaip tokiomis aplinkybėmis įmanoma individualiai ar bendruomeniškai perteikti jauniems žmonėms ką nors vertinga ir tikra, perteikti iš kartos į kartą gyvenimo taisykles, tikrąją žmogaus gyvenimo prasmę bei įtikinamus tikslus? Todėl labai paplitusi tendencija auklėjimą apriboti tam tikrų gebėjimų ar įgūdžių perteikimu. Jaunosios kartos laimės troškimą mėginama kompensuoti vartojimo produktų gausa bei trumpalaikiu džiaugsmu. Tuomet ir mokytojai, ir tėvai nesunkiai pasiduoda pagundai savo auklėjamąjį pareigą nusiimti ir net nesuvokia, koks vaidmuo ar, tiksliau, kokia misija jiems patikėta. Bet tada mes jaunuoliams, jaunajai kartai, nesuteikiame to, ką privalėtume perteikti. Esame jiems skolingi tikrųjų, gyvenimą grindžiančių vertybių.

Bet kitaip, žinoma, tokia padėtis nepatenkinama, ir būti negali, nes iš akių išleidžiamas esminis auklėjimo tikslas – žmogaus ugdymas, kad jis galėtų gy-

venti pilnatviškai ir bendruomenės labui. Todėl iš visų pusių vis garsiau reikalaujama autentiško auklėjimo, vėl jaučiamas auklėtojų, kurie būtų tikri auklėtojai, poreikis. Jų reikalauja tėvai, besirūpinantys ir dažnai nerimaujantys dėl savo vaikų ateities, daugybė mokytojų, išgyvenančių dėl apgailėtino dorovinio nuosmukio savo mokyklose, ir visa tiek Italijos, tiek daugelio kitų tautų visuomenė, matanti, kad auklėjimo krizė ardo bendro gyvenimo pagrindus. Tokiomis sąlygomis Bažnyčios pastangos mokyti tikėti į Viešpatį Jėzų, paskui jį sekti bei jį liudyti kaip niekada prisideda prie mėginimo išvesti mūsų visuomenę iš ją slegiančios auklėjimo krizės, prislopindamos nepasitikėjimą bei tą keistą „savęs neapykantą“, regis, tapusią būdingu mūsų visuomenės bruožu.

Tačiau sunkumai, su kuriais susiduriame veddami vaikus ir jaunuolius susitikti su Jėzumi Kristumi bei mokydami juos užmegzti su juo patvarų ir gilų ryši, dėl to netampa mažesni. Bet kartu pagrindinis iššūkis tikėjimo, Bažnyčios ir krikščionybės ateičiai ir todėl pamatinis mūsų pastoracinio darbo prioritetas yra priartinti prie Kristaus ir prie Tėvo jaunąją kartą, gyvenančią daugiausia nuo Dievo nutolusiam pasaulyje. Brangūs broliai ir seserys, turime nuolatos suvokti, kad tokį darbą nuveikti galime ne savo jėgomis, bet Šventosios Dvasios galia. Tam reikia iš Dievo ateinančios ir didžiausioje širdies bei sąžinės gelmėje veikiančios šviesos ir malonės. Todėl krikščioniškai auklėjant bei ugdant esmingai svarbi malda ir mūsų asmeninė draugystė su Jėzumi: tiktai kas Jėzų pažįsta ir myli, gali savo brolius įvesdinti į gyvą ryši su juo. Ir būtent toks poreikis pakišo man mintį, jog būtų naudinga parašyti knygą, padedančią pažinti Jėzų. Niekada neturime užmiršti, ką Jėzus yra pasakęs: „Jūs aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką esu iš savo Tėvo girdėjęs. Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte, duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų“ (Jn 15, 15–16). Todėl būdamos maldos autentiškos „mokyklos“ (plg. apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*), kur gyvena pirmenybė Dievui, mūsų bendruomenės vaisingiau mokys tikėti į Kristų bei paskui jį sekti.

Auklėjimui, pirmiausia krikščioniškajam auklėjimui, taigi mokymui formuoti savo gyvenimą pagal Dievo, kuris yra meilė (plg. 1 Jn 4, 8. 16), pavyzdį būtinas meilei būdingas artumas. Ypač šiandien, kai taip paplitusi atskirtis bei vienatvė, nuo kurių realiai išgelbėti nepajėgia nei triukšmas, nei grupinis konformizmas, svarbu asmeninis dėmesys, teikiantis augančiam tikrumo, jog jis yra mylimas, suprantamas ir priimamas. Per dėmesingumą jaunimas turėtų konkrečiai patirti, kad mūsų tikėjimas nepriklauso praeičiai, kad juo galima gyventi šiandien ir kad mes, juo gyvendami, tikrai atrandame laimę. Taip jaunajai kartai galima padėti išsilaikyti iš labai paplitusių prietarų bei įsisąmoninti, kad krikščioniškoji gy-

vensena įmanoma ir protinga, maža to, pati protinčiausia. Prie didžios užduoties vesti jaunąsias kartas į susitikimą su Kristumi turi prisidėti visa krikščionių bendruomenė su savo įvairiomis struktūromis bei sudedamosiomis dalimis. Tad šioje srityje kaip niekur kitur turi išryškėti mūsų bendrystė su Viešpačiu bei vieno su kitu, mūsų pasirengimas bendradarbiauti, „megzti tinklus“, vaisingas sąveikavimas atviromis širdimis bei nuoširdžiai, pirmučiausia vertingas vyrų ir moterų, savo gyvenimą paskyrusių Dievui garbinti ir broliams užtarti, indėlis.

Kartu akivaizdu, jog auklėjant bei ugdant tikėjimą savita bei esminė misija ir pirmutinė atsakomybė tenka šeimai. Juk gyvenimo šviesą vaikas išvysta per tėvus ir per juos pirmąkart ir lemiamu būdu patiria meilę – meilę, kuri iš tikrųjų yra ne tik žmogiškoji meilė, bet ir Dievo meilės jam atspindys. Todėl krikščioniškoji šeima, mažoji „namų Bažnyčia“ (plg. *Lumen gentium*, 11), ir didesnioji Bažnyčios šeima, auklėdamos vaikus, turi artimai bendradarbiauti. <...>

Žinoma, daug šeimų tokiai užduočiai nepasirengusios, be to, yra ir tokių, kurios nesuinteresuotos auklėti savo vaikus krikščioniškai ar net yra prieš tai nusiteikusios. Čia taip pat jaučiami krizės, kurią patiria daugybė santuokų, padariniai. Tačiau retai sutiksi tėvų, kuriems žmogiškas bei dorinis jų vaikų auklėjimas visiškai nerūpėtų ir kurie todėl būtų nenusiteikę priimti pagalbos vis sunkesniame auklėjimo darbe. Tad atsiveria erdvė, kur reikia mūsų paprasių bendruomenių, maldos bei jaunimo grupių ir pirmiausia pačių krikščioniškųjų šeimų pastangų bei tarnystės. Visos jos pašauktos pagelbėti kitoms šeimoms, suteikti joms atsparą, remti jas auklėjant vaikus ir taip padėti joms vėl atrasti santuokinio gyvenimo prasmę ir tikslą. Dabar pereikime prie kitų tikėjimo ugdymo temų.

Brendimo amžiuje natūraliai stiprėja asmeninės nepriklausomybės jausmas, tai ypač paauglius lengvai gali paskatinti kritiškai atitolti nuo savo šeimos. Tada labai svarbus yra kunigo, vienuolės, katecheto ar kito aukėtojo, galinčių jaunuoliui konkrečiai perteikti Bažnyčios draugystę ar Kristaus meilę, artumas. Siekiant teigiamų bei ilgalaikių padarinių, tokį artumą turėtų ženklinti suvokimas, kad auklėjimas yra susitikimas laisvėje ir kad pats krikščioniškasis auklėjimas yra autentiškos laisvės ugdymas. Juk joks auklėjimas negali būti autentiškas, jei juo neskatinama apsispręsti, nors tai darytina pagarbiai bei meiliai, ir jei krikščioniškuoju pasiūlymu neprasisakverbiama iki laisvės esmės ir nekviečiama įtikėti bei atsiversti. Veronoje vykusiame Katalikų Bažnyčios Italijoje kongrese esu sakęs: „Tikrasis auklėjimas turėtų skatinti galutiniams apsisprendimams, kurie šiandien laikomi mūsų laisvę varžančiais pančiais, tačiau iš tikrųjų yra būtini, kad asmuo augtų bei gyvenime pasiektų

ką nors reikšminga, kad pirmiausia visą savo grožį atskleistų meilė – taigi kad laisvei būtų suteikta pastovumo bei reikšmingumo“ (Kreipimasis į kongreso dalyvius 2006 m. spalio 19 d).

Kai jaunuoliai jaučia, kad jų laisvė gerbiama ir rimtai traktuojama, jie, nepaisydami savo svyravimo bei silpnumo, yra pasiruošę atsiverti reikliai pasiūlai, jaučiasi jos net traukiami ir ja dažnai susižavi. Savo dosnią širdį jie irgi nori parodyti atsiduodami didžioms bei amžinoms, gyvenimo pagrindą sudarančioms vertybėms. Tikras auklėtojas lygiai taip pat rimtai traktuoja jau vaikams būdingą ir metams bėgant sąmoningesnę formą įgyjantį intelektualinį smalsumą. Šiandienis jaunas žmogus, dirginamas ir dažnai trikdomas nuolatos jam siūlomos daugialypės informacijos ir prieštarų idėjų bei pareiškimų, vis dėlto jaučia didžiulį tiesos, kaip tokios, poreikį. Todėl jis yra atviras Jėzui Kristui, mat jis, kaip primena Tertulijonas, „nepasakė: *aš esu įprotis*, bet pasakė: *aš esu tiesa*“ (*De virginibus velandis*, I, 1). Turime mėginti atsakyti į tiesos klausimą, be baimės priešpriešindami tikėjimo pasiūlą mūsų laiko protui. Taip galėsime jaunajai kartai padėti išplėsti savo dvasinį akiratį, atsiverti gyvenimui prasmę bei kryptį teikiančiam Dievo slėpiniui ir įveikti racionalumo, pasitikinčio tik daiktais, kurie gali būti eksperimentų bei apskaičiavimų objektas, įtaką. Todėl labai svarbu plėtoti „intelektu pastoraciją“ <...>.

Auklėjamas darbas vyksta per laisvę, tačiau būtinas ir autoritetas. Todėl mokant tikėjimo esmingai svarbu pats liudytojas ir liudijimo vaidmuo. Kristaus liudytojas ne tik tiesiog perteikia informaciją, bet ir turi asmeninį ryšį su tiesa, kurią siūlo, ir įtikimu atamos tašku jis tampa savo paties gyvensenos dėka. Tačiau jis per tai rodo ne į save, bet į tą, kuris už jį patį nepalyginamai didesnis, kuriuo jis pasitiki ir kurio patikimą gerumą yra patyręs. Tikrasis krikščioniškasis auklėtojas taip pat yra liudytojas, kuriam pavyzdys – Jėzus Kristus, Tėvo liudytojas, nieko nedaręs savo vardu, bet sakęs tai, ko jį buvo pamokęs Tėvas (plg. *Jn* 8, 28). Toks ryšys su Kristumi ir su Tėvu kiekvienam iš mūsų, mieli broliai ir seserys, yra pagrindinė tikėjimo vaisingo ugdymo sąlyga.

Labai pagrįstai mūsų suvažiavime aptariama ne tik kaip mokyti tikėti ir sekti, bet ir kaip mokyti liudyti. Ne tik mūsų bendruomenėse auklėjama veikla besirūpinantys kunigai, vienuolės ir pasauliečiai turėtų veikliai liudyti Kristų, bet ir patys jaunuoliai bei visi, kurių tikėjimas ugdomas. Todėl savojo pašaukimo tapti Kristaus liudytoju suvokimas nėra tai, ką derėtų pridurti vėliau – koks nors už krikščioniškojo auklėjimo ribų įkurdintinas šalutinis reiškinys, kaip, deja, buvo manyta anksčiau ir dažnai tebemanoma šiandien; priešingai, tai toks pat esminis mokymo tikėti bei sekti elementas, kokias savo prigimtimi „mi-

sionieriška“ yra Bažnyčia (plg. *Ad gentes*, 2). Tad pradedant vaikų ugdymu ir baigiant nuolatiniu krikščionių ugdymu būtina, kad tikinčiųjų dvasioje šaknytūsi noras visomis gyvenimo aplinkybėmis prisidėti prie „misionieriško“ Bažnyčios pašaukimo bei įsitikinimas, jog tai būtina. Juk negalime tikėjimo džiaugsmo pasilikti sau, turime juo dalytis bei perteikti jį kitiems, taip pat stiprinti savo širdyje. Kai tikėjimas tikrai virsta džiaugsmu radus tiesą ir meilę, neišvengiamai kyla ir troškimas perteikti tikėjimą kitiems. Naujoji evangelizacija, kuriai mus kvietė mūsų mylimas popiežius Jonas Paulius II, daugiausia vykdoma kaip tik šiuo lygmeniu. <...>

Ugdant tikėjimą katalikiškajai mokyklai patikėta labai svarbi užduotis. Juk ji savo misiją atlieka remdamasi pedagoginiu planu, kur Evangelija laikoma pagrindine asmens ugdymo atrama ir visos kultūrinės pasiūlos centru. Įsitikinusiai bendradarbiaudama su šeimomis ir bažnytine bendruomene katalikiškoji mokykla stengiasi skatinti tą tikėjimo, kultūros ir gyvenimo vienybę, kuri yra esminis krikščioniškojo auklėjimo tikslas. Tikintieji mokytojai – nebūtinai katalikų tikybos mokytojai – ir krikščioniškai auklėjami mokiniai, taip pat daugelio šeimų bei krikščionių bendruomenės pastangos galėtų padėti auklėjimo užduotis vykdyti ir valstybinėms mokykloms. Sveikas mokyklos ir kitų valstybinių įstaigų pasaulietiškas joku būdu nesuponuoja uždarmo transcendencijai ar klaidingo neutralumo toms dorovinėms vertybėms, kurios yra autentiško asmens ugdymo pagrindas. Tas pat pasakytina ir apie universitetus <...>.

Labiau negu anksčiau žmogaus auklėjimui bei ugdymui šiandien poveikį daro žiniasklaidos skleidžiama informacija bei aplinka. Žiniasklaidoje orientuojamasi į reliatyvizmo, konsumizmo ir kūno bei seksualumo klaidingo, destruktivaus aukštinimo, tiksliau, išniekinimo, paženklintą mąstyseną bei kultūrą. Kaip tikintys į Kristų tariame aiškų „taip“ Dievo mylimam žmogui ir todėl negalime likti abejingi mūsų visuomenės bendrosios krypties, ją įkvepiančių tendencijų ir teigiamų ar neigiamų įtakų jaunosios kartos ugdymui akivaizdoje. Jau tikinčiųjų bendrijos buvimas, jų pastangos auklėjimo bei kultūros srityje ir tikėjimo, pasitikėjimo bei meilės žinia, kurios nešėjai jie yra, iš tikrųjų nepamainomai prisideda prie tarnavimo bendrajam gėriui ir pirmiausia gyvenimui rengiamiems jauniems žmonėms. <...>

Popiežius jaunimui: „Plaukite prieš srovę!“

Šiek tiek sutrumpintas popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per Eucharistijos šventimą rugsėjo 2 d. Lorete Italijos jaunimo Agoros projekto proga

<...> Dangiškasis Tėvas, daugel kartų ir įvairiais būdais kalbėjęs žmonėms (plg. *Žyd 1, 1*) bei siūlęs savo Sandorą ir dažnai susidurdavęs su pasipriešinimu bei atmetimu, atėjęs laikų pilnatvei, panoro sudaryti su žmonėmis naują, galutinę ir neatšaukiamą Sandorą, kurią jis užantspaudavo savo dėl visos žmonijos išganymo mirusio ir prisikėlusio vienatinio Sūnaus krauju. Jėzus Kristus, žmogumi tapęs Dievas, panoro Marijoje prisiimti mūsų kūną, dalyvauti mūsų gyvenime ir dalytis mūsų istorija. Kad įgyvendintų savo Sandorą, Dievas ieškojo jaunos širdies ir ją surado Marijoje, „mergelėje“.

Dievas ir šiandien tebeieško jaunų širdžių, kilniaširdžių jaunų žmonių, gebančių suteikti jam vietos savo gyvenime, kad galėtų būti Naujosios Sandoros protagonistais. Norint priimti tokį žavingą pasiūlymą, kokį mums siūlo Jėzus, norint sudaryti su juo sandorą, būtina viduje būti jaunam, gebančiam leisti būti užkalbinamam jo naujybės, idant kartu su juo galima būtų sukurti naujais keliais. Jėzui, kaip liudija pokalbis su jaunu turtuoliu (plg. *Mt 19, 16–22; Mk 10, 17–22*), patinka jauni žmonės; jis gerbia jų laisvę, tačiau kartu nenuilsdamas siūlo jiems aukštesnius gyvenimo tikslus – Evangelijos naujybę ir šventos gyvenosenos grožį. Sekdama savo Viešpaties pavyzdžiu, Bažnyčia irgi rodo tokį dėmesį. Štai kodėl, mieli jaunuoliai, ji taip meiliai į jus žvelgia bei yra arti jūsų džiaugsmo ir šventės, išbandymo ir pasimetimo momentais; ji stiprina jus sakramentinės malonės dovanomis bei lydi jus, kai svarstote, kokį pašaukimą pasirinkti. Mieli jaunuoliai, leiskitės būti įtraukiami į naują gyvenimą, kylantį iš susitikimo su Kristumi, ir tada tapsite jo taikos apaštalais savo šeimose, tarp savo draugų, savo bažnytinėse bendruomenėse bei įvairiose srityse.

Bet kas padaro žmogų tikrai „jauną“ Evangelijos prasme? Šiuo mūsų susitikimu, vykstančiu Marijos šventovės šešėlyje, esame kviečiami žvelgti į Dievo Motiną. Tad paklauskime savęs: Kaip Marija išgyveno savo jaunystę? Kodėl joje tapo galima tai, kas neįmanoma? Ji pati mums tai atskleidžia *Magnificat* giesmėje: Dievas „pažvelgė į nuolankią savo tarnaitę“ (*Lk 1, 48a*). Labiau už viską Dievas Marijoje brangina jos nusižeminimą. Ir būtent apie nusižeminimą kalbama abiejuose kituose šiandienės liturgijos skaitiniuose. Argi ne laimingas sutapimas, kad tokia žinia adresuojama mums kaip tik čia, Lorete? Mūsų mintys čia krypsta į šventuosius Nazareto namus, kurie yra

nusižeminimo šventovė, – į žmogumi, mažu tapusio Dievo nusižeminimą ir jį į savo iščias priėmusios Marijos nusižeminimą, į Kūrėjo nusižeminimą ir kūrinio nusižeminimą. „Juo esi didesnis, juo labiau nusižemink, ir rasi malonę pas Viešpatį. <...> nusižeminusieji jį garbina“, – sakoma vienoje Siracido knygos vietoje (3, 18); o po palyginimo apie pakviestuosius į vestuves Jėzus Evangelijoje skelbia: „Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas“ (*Lk 14, 11*). Ši Rašto atidengta perspektyva dabarties kultūrai bei šiandienio žmogaus jautrumui pasirodo gan provokuojama. Nusižeminantis suvokiamas kaip tas, kuris pasiduoda, kaip silpnesnis, kaip tas, kuris neturi ko pasakyti pasauliui. Tuo tarpu būtent tai – karališkasis kelias, ir ne tik todėl, kad nusižeminimas yra didelė žmogiškoji dorybė, bet kad tai pirmiausia yra paties Dievo veikimo būdas. Tai Kristaus, Naujosios sandoros Tarpininko, pasirinktas kelias: „Jis ir išore tapo kaip visi žmonės; jis nusižemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (*Fil 2, 8*).

Mieli jaunuoliai, mano galva, šiuose Dievo žodžiuose apie nusižeminimą glūdi svarbi ir kaip niekada aktuali žinia jums, kurie trokštate sekti paskui Kristų ir būti jo Bažnyčios nariais. Žinia tokia: eikite ne išdidumo, bet nusižeminimo keliu. Plaukite prieš srovę: neklausykite viliojančių bei įtikinjančių balsų, šiandien daug kur propaguojančių arogantiškumo ir smurto, puikybės ir sėkmės bet kokia kaina siekimo, išorinio spindesio ir turėjimo būties sąskaita persunktus gyvenimo modelius. Jūs esate tokios daugybės žinių, pasiekiančių jus pirmiausia per žiniasklaidą, adresatai! Būkite budrūs! Būkite kritiški! Neplaukite su banga, sukeliama šios galingos įkalbinėjimo kampanijos! Nebijokite, mieli bičiuliai, pirmenybę teikti „alternatyviems“ keliams, kuriuos mums atskleidžia tikroji meilė, – blaiviai ir solidariai gyvensenai; nuširdiems ir tyriems emociniams santykiams; sąžiningam išipareigojimui studijuoti ir dirbti; giliam suinteresuotumui bendruoju gėriu. Nebijokite pasirodyti kitokie ir būti kritikuojami už tai, kas gali atrodyti bergždžia ir nemadinga: jūsų bendraamžiai, bet sykiu ir suaugusieji, ypač tie, kurie, regis, labiausiai nutolę nuo Evangelijos nuostatų ir vertybių, jaučia gilų poreikį pamatyti tuos, kurie išdrįstų gyventi pagal Jėzaus Kristaus apreikštą žmogiškumo pilnatvę.

Tad nusižeminimo kelias, mieli bičiuliai, yra ne pasidavimo, bet drąsos kelias. Tai ne pralaimėjimo rezultatas, bet meilės pergalės prieš egoizmą ir malonės pergalės prieš nuodėmę vaisius. Jei sekame paskui Kristų ir laikomės Marijos pavyzdžio, turime turėti drąsos nusižeminti, turime nuolankiai patikėti save Viešpačiui, nes tik taip galime tapti klusnūs įrankiai jo rankose bei leisti jam nuveikti mumyse didelių dalykų. Kokių didelių stebuklų Viešpats padarė Marijoje ir šventuosiuose! Turiu prieš akis, pavyzdžiui, Italijos globėjus

Pranciškų Asyžietį ir Kotryną Sienietę. <...> Turiu, be to, prieš akis daugybę berniukų ir mergaičių, priklausančių „anoniminių“ šventųjų būriui, bet jie nėra anoniminiai Dievui. Jam kiekvienas konkretus žmogus nepakartojamas, turintis savo vardą bei savo veidą. Visi – jūs tai žinote – pašaukti būti šventi!

Kaip matote, mieli jaunuoliai, nusižeminimas, kurio mus pamokė Viešpats ir kuriuo kiekvienas pagal savo savitą pašaukimą gyveno šventieji, anaip tol nėra gyvenimas visko išsižadant. Pažvelgime į Mariją: eidami į jos mokyklą, ir mes kaip ir ji galime patirti Dievo „taip“ žmonijai, iš kurio gimsta visi mūsų gyvenimo „taip“. Tiesa, iššūkių, kurių jūs turite imtis, yra daug ir didelių. Bet pirmutinė visada lieka užduotis sekti paskui Kristų iki galo, be išlygų ir kompromisų. O sekti paskui Kristų reiškia jaustis gyva jo kūno, kuris yra Bažnyčia, dalimi. Negalima vadintis Jėzaus mokiniu, nemylint jo Bažnyčios bei ja neskant. Bažnyčia yra mūsų šeima, kurioje meilė Viešpačiui ir broliams, pirmiausia dalyvaujant Eucharistijoje, leidžia patirti džiaugsmą, jau dabar iš anksto paragauti būsimo gyvenimo, kuris visas bus nušviestas meilės. Kasdienybėje turėtume stengtis čia, apačioje, gyventi taip, tarsi jau būtume ten, viršuje. Tad jautimasis Bažnyčia yra visiems skirtas pašaukimas į šventumą, tai kasdienės pastangos statydinti bendrystę bei santarvę, įveikiant bet kokį pasipriešinimą bei nugalint visokį nesupratingumą. Bažnyčioje rengiame save meilei mokydamiesi neatlyginamai priimti artimą, dėmesingai rūpintis išgyvenančiais sunkumus, vargšais ir mažiausiais. Pamatinis motyvas, vienijantis tikinčiuosius Kristuje, yra ne sėkmė, bet gėris, gėris, kuris juo autentiškesnis, juo bendriau juo dalijamasi, ir kuris pirmiausia yra ne turtas ar valdžia, bet būtis. Taip, padedant žmonėms, statydinamas Dievo miestas, augantis žemėje ir kartu nužengiantis iš dangaus, nes plėtojasi tik žmogui ir Dievui susitinkant bei bendradarbiaujant (plg. *Apr* 21, 2–3).

Sekti paskui Kristų, mieli jaunuoliai, reiškia, be to, nuolatines pastangas savo indėliu prisidėti prie teisingesnės ir solidaresnės visuomenės, kurioje visi galėtų mėgautis žemės gėrybėmis, statydinimo. Žinau, kad daugelis iš jūsų kilniadvasiškai liudijate tikėjimą įvairiose socialinėse srityse, darbuodamiesi kaip savanoriai bei kiekvienoje bendruomenėje skatindami bendrąjį gėrį, taiką ir teisingumą. Viena sričių, kurioje darbuotis neatidėliotinai būtina, neabejotinai yra kūrinių išsaugojimas. Naujoms kartoms patikėta planetos ateitis – planetos, kurioje matyti aiškių ženklų, kad plėtojantis ne visada mokėta išlaikyti trapią gamtos pusiausvyrą. Kol nevelu, būtina priimti drąsius sprendimus, kuriais būtų iš naujo sukurtas stipresnis ryšys tarp žmogaus ir Žemės. Norint apgėžti tendencijas, grasinančias negrįžtamo smukimo situacija, būtina tarti ryžtingą „taip“, kad būtų išsaugota kūrinių. <...>

Tikėjimo mokymo kongregacija

Atsakymai į du Jungtinių Valstijų vyskupų konferencijos klausimus dėl dirbtinio maitinimo

1. Klausima: Ar teikti maistą ir gėrimą – natūraliais ar dirbtiniais būdais – „vegetacinės būklės“ pacientui yra moralinė pareiga, išskyrus tuos atvejus, kai paciento kūnas jų pasisavinti negali arba kai to negalima padaryti nesukeliant jam didelio fizinio nepatogumo?

Atsakoma: Taip. Teikti maistą ir gėrimą, taip pat dirbtiniais būdais, iš principo yra normali bei neperdėta priemonė gyvybei išlaikyti. Todėl tai yra moralinė pareiga tol, kol įrodoma, jog pasiekiamas tikslas – būtent pacientą pamaitinti ir pagirdyti; taip užkertamas kelias vėžioms bei mirčiai, kurių priežastis badas ir dehidracija.

2. Klausima: Jei „nuolatinės vegetacinės būklės“ pacientui maistas ir gėrimas teikiami dirbtiniais būdais, ar galima nutraukti jų teikimą, kai kompetentingi gydytojai morališkai tikri, jog pacientas niekada neatgaus sąmonės?

Atsakoma: Ne. Pacientas, ištiktas „nuolatinės vegetacinės būklės“, visada yra asmuo, kurio žmogiškasis kilnumas nėra nesumažėjęs, todėl jam privalu garantuoti normalią bei neperdėtą slaugą, taip pat ir maisto bei gėrimo teikimą dirbtiniais būdais.

Popiežius Benediktas XVI žemiau pasirašiusiam kardinolui prefektui suteiktoje audiencijoje šiuos klausimus, priimtus eilinio šios Kongregacijos susirinkimo, patvirtino ir nurodė paskelbti.

Roma, Tikėjimo mokymo kongregacijos būstinė,
2007 m. rugpjūčio 1 d.

Kardinolas William Levada
Prefektas

Angelo Amato, SDB
Titulinis Silos arkivyskupas
Sekretorius

Tikėjimo mokymo kongregacija

Komentaras dėl maisto ir gėrimo teikimo dirbtiniu būdu

Tikėjimo mokymo kongregacija suformulavo atsakymus į Jo Ekscelencijos vyskupo Williamo S. Skylstado, Jungtinių Valstijų katalikų vyskupų konferencijos pirmininko, 2005 m. liepos 11 d. laiške pateiktus klausimus dėl maisto bei gėrimo teikimo vadinamiesiems „vegetacinės būklės“ pacientams.

Klausimo objektas buvo, ar maisto ir gėrimo teikimas tokiems pacientams, ypač jei tai daroma dirbtiniu būdu, nėra pernelyg sunki našta jiems patiems, jų artimiesiems ar sveikatos apsaugos sistemai ir todėl ar negalėtų būti ir Bažnyčios moralinio mokymo šviesoje laikomas ypatinga bei perdėta ir dėl to morališkai neįpareigojančia priemone.

Galimybės atsisakyti maisto bei gėrimo teikimo tokiems pacientams šalininkai dažnai apeliuoja į popiežiaus Pijaus XII 1957 m. lapkričio 24 d. kreipimąsi į anesteziologų kongresą. Šiame kreipimesi popiežius dar kartą patvirtino du bendrus etinius principus. Viena vertus, prigimtinis protas ir krikščioniškoji moralė moko, kad sunkiu ligos atveju pacientu besirūpinantieji turi teisę ir pareigą teikti, o pacientas gauti sveikatai bei gyvybei išlaikyti būtina sąlauga.

Kita vertus, ši pareiga paprastai apima tik, pasvėrus visas aplinkybes, paprastų, t. y. paciento ar kitų ypatingai neapkraunančių, priemonių naudojimą. Griežtesnis įpareigojimas didžiūmai žmonių būtų per sunkus ir pernelyg apsunkintų svarbesnių gėrybių siekimą. Gyvybė, sveikata ir visa žemiškoji veikla pavaldi dvasiniams tikslams. Žinoma, niekam nedraudžiama daryti daugiau negu tai, kas griežtai privalu gyvybei ir sveikatai išlaikyti, jei dėl to nenukenčia svarbesnės pareigos.

Pirmiausia reikėtų pabrėžti, kad Pijaus XII atsakymai buvo susiję su gaivinimo technikų naudojimu bei nutraukimu. Tuo tarpu aptariamasis atvejis su tokiomis technikomis nieko bendra neturi. „Vegetacinės būklės“ pacientai savaimingai kvėpuoja, natūraliai virškina maistą, atlieka kitas medžiagų apykaitos funkcijas ir būna stabilios būklės. Bet jie negali savarankiškai maitintis. Dirbtiniu būdu neaprupinti maistu bei skysčiu, jie miršta, o jų mirties priežastis tada būna ne liga ir ne pati „vegetacinė būklė“, bet badas ir dehidracija.

Sykiu dirbtinis gėrimo ir maisto teikimas paprastai labai neapsunkina paciento ar jo artimųjų. Tai nesusiję su perdėtomis išlaidomis, nepranoksta vidutinės sveikatos apsaugos sistemos jėgų, savaime nereikalauja paguldymo į lignonę, atitinka tikslą neleisti, kad pacientas mirtų iš bado ir dėl dehidracijos. Tai nėra – ir to nėra nesiekama – paciento gydymas, bet veikiau normali sąlauga, kad būtų išsaugota gyvybė.

Didelė našta tokia sąlauga gali pasidaryti, kai šeimos nario „vegetacinė būklė“ trunka ilgesnį laiką. Tai tokia pati našta kaip ir žmogaus paralyžiuotomis rankomis bei kojomis, sunkaus psichinio ligonio, nuo pažengusios Alzheimerio ligos kenčiančiojo ir pan. sąlauga. Tokiems asmenims būtina nepertraukiama pagalba mėnesiais ar net metais. Tačiau Pijaus XII suformuluoto principo negalima aiškinti ta prasme, kad tokiais atvejais pacientai, kurių normali sąlauga iš tikrųjų apsunki-

na jų šeimas, gali būti teisėtai palikti pasirūpinti savi mi ir, vadinasi, pasmerkti mirti. Pijus XII apie ypatingąsias priemones kalbėjo ne tai turėdamas omenyje.

Visa leidžia daryti išvadą, kad pirma Pijaus XII suformuluoto principo dalis taikytina „vegetacinės būklės“ pacientams: rimtos ligos atveju yra teisė ir pareiga teikti sveikatai bei gyvybei išlaikyti būtina sąlauga. Atidžiai medicinos pažangą bei jos keliamus klausimus sekusio Bažnyčios magisteriumo mokymo plėtotė tokią išvadą visiškai patvirtina.

Tikėjimo mokymo kongregacijos 1980 m. gegužės 5 d. paskelbtame Pareiškime dėl eutanazijos paaiškintas skirtumas tarp neperdėtų ir perdėtų priemonių, taip pat tarp sergančio asmens terapeutinio gydymo ir normalios sąlaugos: „Mirčiai, nepaisant naudojamų priemonių, neišvengiamai artėjant, leidžiama priimti sąžinės sprendimą atsisakyti gydymo formų, kurios vien laiduotų nepatikimą bei skausmingą gyvenimo pratęsimą, jei normali sąlauga, panašiais atvejais privaloma teikti sergančiam pacientui, nenutraukiama“ (IV dalis).

Dar mažiau leistina liautis taikyti normalias sąlaugos priemones pacientams, kuriems artėjanti mirtis negresia, taigi „vegetacinės būklės“ pacientams; šių žmonių mirties priežastis būtų kaip tik normalios sąlaugos priemonių nutraukimas.

1981 m. birželio 27 d. Popiežiškoji taryba *Cor unum* paskelbė dokumentą „Kai kurie etiniai klausimai dėl sunkiai sergančiųjų bei mirštančiųjų“, kur, be kita ko, pareiškama: „Išlieka griežta pareiga, nepaisant visų kaštų, teikti vadinamąsias *minimalias* priemones, t. y. tokias, kuriomis paprastai ir įprastinėmis sąlygomis siekiama palaikyti gyvybę (maitinimas, kraujo perpylimas, injekcijos ir t. t.). Šių minimalių priemonių teikimo nutraukimas iš tikrųjų reikštų norą užbaigti paciento gyvybę“ (2. 4. 4).

1985 m. lapkričio 15 d. kreipdamasis į tarptautinių kursų apie žmogaus leukemijos ankstyvosios diagnozės formas dalyvius, popiežius Jonas Paulius II, primindamas Pareiškimą dėl eutanazijos, tvirtai pareiškė, kad neperdėtos sąlaugos principas neatleidžia „nei nuo pareigos reikiamai gydyti siekiant palaikyti gyvybę, nei nuo pagalbos normaliomis priemonėmis išlaikyti gyvybę“ – pagalbos, neabejotinai apimančios ir maisto bei skysčių teikimą. Popiežius taip pat atkreipė dėmesį, jog neleistina, kad kas nors būtų neatlikta siekiant „sutrumpinti gyvenimą, idant pacientas ar jo šeima būtų išvaduoti iš kančių“.

1995 m. Popiežiškoji sveikatos apsaugos darbuotojų pastoracijos taryba paskelbė Sveikatos apsaugos darbuotojų chartiją, kurios 120 skyrelyje aiškiai pareiškama: „Teikti maistą ir skysčius, net ir dirbtiniu būdu, yra visada pacientui teiktinos, jei tai jo per daug neapsunkina, normalios sąlaugos dalis; nederamas to nutraukimas būtų reali ir tikra eutanazija.“

Gana iškalbingas Jono Pauliaus II 1998 m. spalio 2 d. kreipimasis į vizito *ad limina* atvykusių vyskupų iš Jungtinių Amerikos Valstijų grupę: maisto ir gėrimo teikimas laikytinas normalia slauga ir paprasta priemone gyvybei išlaikyti. Nevalia to nutraukti ar atsakyti, jei tokio sprendimo padarinys būtų paciento mirtis. Tai būtų eutanazija per neatlikimą (plg. 4).

2004 m. kovo 20 d. kreipdamasis į tarptautinio kongreso „Gyvybę palaikantys gydymai ir vegetacinė būklė: mokslinė pažanga ir etinės dilemos“ dalyvius, Jonas Paulius II labai aiškiai patvirtino tai, kas pasakyta cituotuose dokumentuose, bei parodė, kaip juos tinkamai aiškinti. Popiežius pabrėžė šiuos momentus:

1) „Nuolatinės vegetacinės būklės sąvoka norėta pažymėti tuos, kurių vegetacinė būklė trunka daugiau negu metus. Iš tikrųjų tokį apibrėžimą atitinka ne kokios nors diagnozė, bet tik konvencinė prognozė, susijusi su tuo, kad – žvelgiant statistiškai – pacientams atsigausti juo sunkiau, juo vegetacinė būklė ilgiau trunka“ (2) [1].

2) Atsakant abejojantiems „nuolatinės vegetacinės būklės“ pacientų „žmogiškąja kokybe“, būtina dar kartą patvirtinti, kad „kiekvieno žmogaus vidinė vertė ir asmeninis kilnumas nekinta, kad ir kokios būtų jo gyvenimo konkrečios aplinkybės. Net sunkiai sergantis ar savo aukščiausių funkcijų neįstengiantis vykdyti žmogus yra ir visada bus žmogus ir niekada nevirš *augalu* ar *gyvūnu*“ (3).

3) „Vegetacinės būklės ligonis, laukdamas pasveikimo ar natūralios pabaigos, tebeturi teisę į pagrindinę sveikatos priežiūrą (maisto ir gėrimo teikimą, švarą, šilumą ir t. t.) ir į su priklausymu prie lovos susijusių komplikacijų prevenciją. Jis taip pat turi teisę į atitinkamą reabilitacinę slaugą bei klinikinių galimo gerėjimo ženklų paiešką. Norėčiau ypač pabrėžti, kad maisto ir gėrimo teikimas, net ir dirbtinėmis priemonėmis, visada yra ne medicininio gydymo aktas, bet natūrali priemonė gyvybei išlaikyti. To taikymas, be to, laikytinas iš principo normaliu bei neperdėtu ir todėl moraliai įpareigojančiu dalyku iki tol, kol galima parodyti, jog pasiekiamas tikslas, kuris šiuo atveju yra pacientą pamaitinti ir palengvinti jo kančią“ (4).

4) Ankstesni dokumentai buvo įvardyti bei paaiškinti taip: „Pareiga tokiais atvejais *teikti ligoniui normalią slaugą* (Tikėjimo mokymo kongregacija. Pareiškimas dėl eutanazijos, IV dalis) taip pat apima maisto bei gėrimo teikimą (plg. Popiežiškoji *Cor unum* taryba. Kai kurie etiniai klausimai dėl sunkiai sergančiųjų bei mirštančiųjų, 2, 4, 4; Popiežiškoji sveikatos apsaugos darbuotojų pastoracijos taryba. Sveikatos apsaugos darbuotojų chartija, 120). Tikimybių įvertinimas, grindžiamas menkėjančios vilties atsigausti, kai vegetacinė būklė trunka ilgiau nei metus, negali etiškai pateisinti minimalios paciento slaugos, įskaitant maisto bei gėrimo teikimą, sustabdymo ar nutraukimo. Vienintelis galimas tokio nutraukimo padarinys gali būti mirtis iš ba-

do ar dėl dehidracijos. Šia prasme tai tampa, jei daroma sąmoningai ir valingai, tikra ir autentiška eutanazija per neatlikimą“ (4).

Tad Tikėjimo mokymo kongregacijos dabar pateiktais atsakymais tęsiama anksčiau cituotų Šventojo Sosto dokumentų ir pirmiausia 2004 m. kovo 20 d. Jono Pauliaus II kreipimosi kryptis. Pagrindiniai momentai yra du.

Pirmiausia patvirtinama, kad gėrimo ir maisto teikimas, net ir dirbtiniais būdais, iš principo yra normali ir neperdėta priemonė „vegetacinės būklės“ pacientų gyvybei išlaikyti: „todėl tai yra moralinė pareiga tol, kol įrodoma, jog pasiekiamas to tikslas – būtent pacientą pamaitinti bei pagirdyti“.

Antra, parodoma, kad tokios normalios priemonės gyvybei palaikyti taikytinos ir „nuolatinės vegetacinės būklės“ pacientų atžvilgiu, nes jie yra asmenys, kuriems būdingas pamatinis žmogaus kilnumas.

Patvirtindama, kad maisto ir gėrimo teikimas iš principo yra moralinė pareiga, Tikėjimo mokymo kongregacija neatmeta galimybės, jog labai tolimose vietovėse ar kraštutinio skurdo sąlygomis teikti maistą ir gėrimą dirbtiniu būdu fiziškai neįmanoma ir tada *ad impossibilia nemo tenetur* (niekas tam, kas neįmanoma, neįpareigojamas). Tačiau pareiga teikti turimą minimalią slaugą ir, jei įmanoma, pasirūpinti gyvybei tinkamai palaikyti būtinomis priemonėmis išlieka.

Kongregacija taip pat neatmeta galimybės, kad dėl atsirandančių komplikacijų pacientas gali nebegebėti pasisavinti maisto bei gėrimo ir jų teikimas tada taps visiškai nenaudingas. Galiausiai negalima visiškai atmesti galimybės, kad tam tikrais retais atvejais dirbtinis maisto bei gėrimo teikimas gali pacientą nepaprastai apsunkinti ar sudaryti jam didelių fizinių nepatogumų, pavyzdžiui, dėl naudojamų priemonių sukeltų komplikacijų.

Vis dėlto tokie išimtiniai atvejai nė kiek nesušvelnina bendro etinio kriterijaus, pagal kurį maisto bei gėrimo teikimas, net ir dirbtinėmis priemonėmis, visada yra natūrali priemonė gyvybei išlaikyti, o ne teraputinis gydymas. Todėl tai turėtų būti laikoma normaliu ir neperdėtu dalyku net ir tada, kai „vegetacinė būklė“ trunka ilgiau.

Nuoroda

[1] Terminologija, susijusi su įvairiomis „vegetacinės būklės“ fazėmis bei formomis, tebeaptarinėjama, tačiau moraliniam įvertinimui tai nesvarbu.

Paminėtos paveikslu vainikavimo metinės

Spalio 7 d. Žemaičių Kalvarijos bazilikoje paminėtos stebuklingojo Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslu popiežiškosiomis karūnomis vainikavimo pirmosios metinės. Karūnas pašventino ir Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės titulą paveikslui suteikė popiežius Benediktas XVI.

Minėjimas prasidėjo spalio 6 d. šeštadienio vakarą šv. Mišiomis bazilikoje. Po šv. Mišių vyko naktinė Švč. Sakramento adoracija, ją organizavo Telšių vyskupijos Švč. M. Marijos legiono nariai. Visą naktį bazilikoje meldėsi nemažas būrys tikinčiųjų, Žemaičių Kalvarijos, Palangos, Gargždų, Klaipėdos, Plungės, Telšių, Mažeikių ir kitų Telšių vyskupijos parapijų Švč. M. Marijos legiono nariai, Telšių ateitininkai. Adoracijos metu iki pat ryto recituotas rožinis, giedotos eucharistinės giesmės, daug laiko skirta tyliai asmeninei adoracijos maldai.

Spalio 7 d., sekmadienį, ryte, pasibaigus Švč. Sakramento adoracijai, susirinkę tikintieji giedojo Švč. M. Marijos valandas ir Dievo Motinai skirtas giesmes, po to recituotas rožinis, Švč. M. Marijos garbei skirtas giesmes giedojo Žemaičių Kalvarijos jaunimo ir Sumos chorai. Prieš iškilmingas vidudienio šv. Mišias Telšių vyskupas J. Boruta SJ pašventino vainikavimui paminėti skirtą memorialinę lentą. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, jas koncertavo Telšių vyskupo generalvikaras prel. dr. J. Šiurys, Telšių vyskupo vikaras, vyskupijos Švč. M. Marijos legiono dvasios vadovas, kurijos moderatorius prel. jubil. J. Pr. Gedgudas, Telšių seminarijos rektorius kan. lic. V. Gudeliūnas, kurijos kanceleris kan. lic. R. Saunorius, vyskupo vikaras kan. lic. R. Gudlinkis, Plungės dekanato dekanas kan. D. Stulpinas, Klaipėdos universiteto Katechetikos katedros vedėjas kun. doc. dr. A. Ramonas, Kelmės altaris kun. V. Butkus. Šv. Mišių metu giedojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos choras.

Per pamokslą Telšių ganytojas gausiai susirinkusiems tikintiesiems trumpai priminė prieš metus įvykusio stebuklingojo paveikslu karūnavimo svarbą ir reikšmę, kalbėjo apie prasišvedančią metinę parapiinę katechezę, kvietė tikinčiuosius likti ištikimus

Jeano Vanier viešnage Lietuvoje

Susitikimai Vilniuje

Rugsėjo 27–30 d. Lietuvoje viešėjo visame pasaulyje žinomas proto negalios žmonėms skirtų bendruomenių *Arka* bei *Tikėjimas ir Šviesa* įkūrėjas Jeanas Vanier. 1964 m. jis drauge su neįgaliaisiais apsigyveno Prancūzijos Trosly miestelyje. Taip prasidėjo *Arkos* bendruomenė, sparčiai išaugusi ir dabar vienijanti per šimtą bendruomenių visame pasaulyje. 1971 m. Jeanas Vanier kartu su Marie-Hélène Mathieu įsteigė judėjimą *Tikėjimas ir Šviesa*, prasidėjusį nuo piligriminės kelionės į Lurdą. Tai daugelyje šalių išplitusios susitikimų bendruomenės, neretai ekumeniškos, buriančios proto negalios žmones, jų šeimų narius ir draugus.

Susitikimai su J. Vanier vyko Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) bažnyčioje, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje ir Šv. Jono Bosko bažnyčioje. Svečias vedė penkias konferencijose. Atsižvelgdamas į auditoriją, jis kalbėjo apie įvairius dalykus, tačiau pagrindinės jo konferencijas Vilniuje siejusios temos buvo: „Kiekvienas žmogus – šventa istorija“, „Silpnasis keičia širdį“ ir „Gyvenimas su neįgaliaisiais kaip palaiminimas“.

Rugsėjo 27 d. svečias Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) bažnyčioje pasidalijo savo patirtimi, kurią sukaupė gyvendamas su neįgaliaisiais. Jis pasakojo, kad susitikimas, bendravimas su silpnaisiais ir neįgaliaisiais keičia žmogaus širdį, padeda suprasti Evangelijos žinią ir geriau priimti patį Jėzų. Neįgalieji, seneliai, nepagydomai sergantys žmonės neretai labai kenčia, yra trapūs, silpni, nusivylę, vieniši. Jie trokšta ryšio, bendravimo, draugystės ir meilės. Parodę solidarumą vargšui, mes patys praturtėsime, nes seksime Jėzaus pavyzdžiu ir priartėsime prie Dievo. Vargšai, net būdami kančioje moko mus džiaugtis gyvenimu, bendravimas su jais mus išlaisvina, padeda branginti kiekvieną žmogų kaip savaime vertingą, o ne dėl jo galios, gebėjimų ar turtų. Jeanas Vanier pateikė laimingo žmogaus gyvenimo receptą: džiaugtis gyvenimu tokiu, kokį turiu, nes esu Dievo mylimas ir kviečiamas su atidumu patarnauti tiems, kurie tuo pačiu negali atsilyginti. Tada žmogaus gyvenimas iš tiesų bus palaimintas. Bažnyčioje vyko šlovinimas, viena mama liudijo apie savo gyvenimo ir tikėjimo pokyčius šeimoje auginant neįgalią mergaitę. Bendruomenė, sugebanti priimti, išklausti šeimas, auginančias neįgalius vaikus, gali vadintis tikrai krikščioniška, nes įgyvendina paties Dievo troškimą būti šalia atstumtųjų ir silpnųjų. Mergina, keletą metų gyvenusi *Arkos* bendruomenėje, pasakojo apie savo tarnystę, gyvenimo prasmės atradimą ir džiaugsmą atsakyti savęs dėl kito.

Rugsėjo 28 d. Jeanas Vanier susitiko su Vilniaus arkivyskupijos kunigais. Svečias kalbėjo apie tai, kaip priimti silpnąjį, parodyti jam jautrumo, atidumo, kad Jėzus neliktų atstumtas, paniekintas, o Bažnyčia per kunigus, kapelionus teiktų paramą, padėtų švęsti sakramentus labiausiai kenčiantiems nariams. Vilniaus šv. Jono Bosko bažnyčioje susikaupimo dienos prasidėjo vaizdingu vaidinimu apie tris medžius, kurie troško atlikti kilnią misiją ir kaip jų svajonės išsipildė. Po vaidinimo Jeanas Vanier vedė konferenciją apie šeimas, auginančias neįgalius vaikus, kurie daugeliui žmonių tampa lobiu, palaiminimu, nes kančia ir skausmas padeda atrasti ryšius, buvimo ir bendravimo prasmę bei gyvenimo smulkmenų džiaugsmą. Vakaras užbaigtas šv. Mišiomis, kurias koncertavo visos Lietuvos *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenių kapelionas kun. Jacekas Paszenda SDB. Koncelebravo įvairių bendruomenių kapelionai: mons. Arūnas Poniškaitis, kun. Arūnas Jankauskis, kun. Erastas Murauskas, kun. Ramūnas Mizgiris OFM. Po šv. Mišių

svečias susitiko ir išklausė kapelionų liudijimus, dėkojo už tarnystę neįgaliesiems, kvietė branginti unikalias bendravimo su neįgaliaisiais patirtis.

Rugsėjo 29 d. Jeanas Vanier toliau vedė konferencijas apie bendruomenės teikiamą džiaugsmą, joje kiekvienas yra svarbus, reikalingas toks, koks yra, nes padeda palaikyti ryšius, moko širdies jautrumo. Silpnieji, neįgalieji, atstumtieji – tai pranašai, kviečiantys visus žmones pagalvoti apie tikrąsias gyvenimo vertybes, liudijantys atsidavimo, jautrumo, širdies atvirumo laukiantį Dievą. Sekti Jėzų – tai griauti įvairios izoliacijos sienas, išeiti iš savo uždaro pasaulio, kurti vienybę, kovoti dėl taikos, ginti silpnąjį ir taip įgyvendinti Evangelijos žinią, kad vertingas kiekvienas žmogus, nes jis yra Dievo šventovė. Konferenciją J. Vanier baigė sakydamas: „Aš visada dėkosiu už neįgaliųjų žmonių artumą, kuris man kasdien padeda keistis ir tapti vis žmogiškesniu.“

Po pietų buvo atliktos *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenėje įprastos kojų plovimo apeigos, primenančios Jėzaus tarnystės pavyzdį ir liudijančios dalyvaujančiųjų troškimą bei pasiryžimą su rūpesčiu ir atidumu vienas kitam padėti įvairiose gyvenimo situacijose. Per kojų plovimo liturgijos įvadą Jeanas Vanier kalbėjo, kad Jėzus, plaudamas mokiniams kojas, paliudijo nusižeminimą ir tikrą pasiaukojamą meilę. Tęsti Jėzaus meilę – kiekvieno krikščionio gyvenimo uždavinys, teikiantis kasdieninį džiaugsmą ir prasmę.

Vakare šv. Jono Bosko bažnyčioje šv. Mišias celebravo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Homilijoje ganytojas pabrėžė šeimos, bendruomenės reikšmę neįgaliųjų žmonių gyvenime, džiaugėsi, kad susibūrę kartu tiek žmonių gali rasti paguodos, moka švęsti tikėjimą ir džiaugtis vienas kito buvimu.

Atsinaujinimo diena Kaune

Rugsėjo 30 d. Atsinaujinimo dienoje „Prisikelkime meilei!“ VDU Didžiojoje salėje drauge su Jeanu Vanier dalyvavo per tūkstantį žmonių, vos sutilpusių sausakimšoje salėje. Iš įvairių Lietuvos vietų atvykę neįgalieji su savo tėvais bei globėjais, įvairių krikščioniškų bendruomenių atstovai (dalyvavo ypač daug jaunimo) šią dieną šlovino Viešpatį giesmėmis kartu su *Gyvuųjų akmenų* ir *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenėmis, gilinosi į svečio J. Vanier mintis, žiūrėjo vaidybines kompozicijas, popiet mažesnėmis grupėmis klausėsi bendruomenių ir institucijų, tapusių meilės ir tarnystės silpniesiems židiniais, liudijimų, o vėliau drauge salėje džiaugsmingai šventė Eucharistiją. Atsinaujinimo dienos svečią J. Vanier ir jos dalyvius pasveikino Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, pasidžiaugdamas tokiu gausiu būriu žmonių, sumaterialėjusiam pasaulyje ieškančių dvasinių dalykų, ir palinkėjo būti nuolankiems ir atviriems Dievo meilei.

Dvi konferencijas vedė svečias. Konferencijos „Dievas tapo silpnas...“ pradžioje J. Vanier apgailestaudamas kalbėjo, kokie didžiuliai nesutariai lydi žmonijos istoriją, kokiomis baisiomis sienomis iš baimės vieni kitiems žmonės atsiveria. Šiandienos žmogus nežino, kaip išlaisvinti savo vidų, kur nukreipti savo jėgas, kaip pasiekti tarpusavio vienybę ir išsigydyti savo žaizdas, kurių netrūksta kiekvieno žmogaus istorijoje – unikaloje ir vienintelėje, brangintinoje ir Dievo mylimoje. Pasak prelegento, tik Jėzus, ramybės ir taikos žvilgsnį nešęs pasauliui, nesuprastas ir trukdęs kitaip manantiems, tačiau ejęs iki galo – savo kančios ir mirties, žinojo, ko žmogui labiausiai reikia; žinojo, kaip perkeisti jo širdį: duoti savo Dvasią ir su ja įveikti tai, ko vienas žmogus nepajėgia padary-

maldai ir nuolat prašyti Dievo Motinos Marijos Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės užtarimo ir globos šeimoms bei jaunajai kartai. Po šv. Mišių visi iškilmingų pamaldų dalyviai dalyvavo eucharistinėje procesijoje aplink baziliką. Po visų iškilmių metinių paminėjimo dalyviams nuoširdų padėkos žodį tarė Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. mgr. J. Ačas.
-kasab-

Padėkos šv. Mišios

Rugsėjo 22 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje iškilmingai švęstos padėkos Mišios už šv. Jėzaus Marijos Eugenijos Milleret paskelbimą šventąja. Sesers Marijos Eugenijos kanonizacijos iškilmes įvyko 2007 m. birželio 3 d. Romoje. Lietuvoje ta proga šv. Mišias aukėjo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Šoninėje arkikatedros bazilikos navoje buvo surengta nuotraukų parodėlė apie šventosios gyvenimą ir jos 1839 m. balandžio 30 d. įsteigtos Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo vienuolijos veiklą.

Šv. Mišių homilijoje kardinolas pabrėžė Prancūzijoje XIX a. gyvenusios vienuolės rūpinimąsi jaunomis merginomis, jų auklėjimu, tikėjimo ugdymu. Ganytojas šią šventąją palygino su pal. Jurgiu Matulaičiu. Abu gyveno panašiu laikotarpiu ir panašiai rūpinosi Bažnyčia, sielojosi dėl visuomenės paklydimų, troško tarnauti Dievui ir žmonėms, buvo kuklios asmenybės, per vienuoliją tarnystę norėjo atgaivinti daugelio katalikų tikėjimą.

Po šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo vienuolijos Vilniaus namų vyresnioji s. Benedikta Rolin RA pakvietė per šv. Jėzaus Marijos Eugenijos užtarimą melsti reikalingų malonių. Ji pirmiausia padeda rengiantis priimti sakramentus, globoja katechetus. Šventosios užtarimu daug paguodos sulaukia išsiskyrusių tėvų vaikai ir stebuklai vyksta tose šeimose, kurios negali susilaukti vaikelio. Lietuviškai išleista šv. Jėzaus Marijos Eugenijos litanija, paveikslėliai su maldomis.

Marija Eugenija labai krintosi dėl išsiskyrusių savo tėvų, visuomenės sušvetimėjimo, nutolimo nuo Dievo. XIX a. ji įsteigė kongregaciją, prasiėdusią vos nuo trijų seserų. Jos mėgstamas šūkis: „Uolumas, kaip ir

meilė, niekada nesako „gana!“. Šventoji tikėjo krikščioniškos visuomenės ateitimi, kiekvieno žmogaus ypatinga paskirtimi ir troško, kad Dievas daugeliui būtų už viską svarbesnis.

Vienuolija sėkmingai gyvuoja iki šiol, namus įsteigusi 33 šalyse Amerikoje, Europoje, Azijoje ir Afrikoje. Marijos Dangun Ėmimo seserys apaštalavimo šaltinį atranda kontempliacijoje ir bendruomeniniame gyvenime bei per įvairius auklėjimo darbus plėtoja jaunimo pastoraciją, siekia, kad Evangelijos žinia persmelktų visuomenę, o žmonės pažintų ir pamiltų Kristų bei Bažnyčią, atsivertę perkeičiančiai vienybei su Dievu. Dar prieš Antrąjį pasaulinį karą kelios merginos iš Lietuvos nuvyko į Prancūziją ir įstojo į Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo vienuoliją. Per karą ir ilgą sovietmetį jos neturėjo galimybės palaikyti glaudžių ryšių su tėvynėje likusiomis šeimomis. Tačiau Atgimimo laikais jau solidaus amžiaus lietuvės seserys ragino jaunesnes vienuoles kurti namus ir Lietuvoje. 1993 m. šios vienuolijos seserys prancūzės atvyko į Lietuvą ir nuo tada labai aktyviai talkina akademinėje sielovadoje bei Vilniaus pal. Jurgio Matulaičio parapijos pastoracijoje: rengia stovyklas, padeda šeimų būreliams, talkina besiruošiantiems priimti sakramentus, dirba su neįgaliųjų bendruomenėmis, bendradarbiauja žiniasklaidoje. Ši vienuolija sudaro sąlygas jaunoms merginoms labiau pažinti bendruomeninį gyvenimą, maldą, tarnystę vargšams ir kviečia jas metus pagyventi krikščioniškame merginų bendrabutyje *Samaritės*. Kongregacija taip pat buria vienuolijos bičiulius pasauliečius, norinčius kartu dirbti įvairiose srityse. Šis judėjimas *Asumpcion* atsiliepia į bendrumo troškimą ir padeda daugeliui žmonių atrasti veikesnę tarnystę šių laikų Bažnyčioje. 1995 m. sausio 21 d. Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis pašventino kongregacijos vienuolyną, įsikūrusį Šeškinės mikrorajone. Šiuo metu kongregacijoje yra devynios lietuvės seserys: dvi jų iš pirmosios prieškarinės kartos gyvena Belgijoje. Vilniaus bendruomenėje gyvena bei darbuojasi trys seserys misionierės ir penkios lietuvės.

-sbuž-

Karo kapelionų pratybos

Rugsėjo 24–28 d. netoli Vilniaus Nemėnėnėje esančiame Lietuvos kariuomenės kovinio rengimo centre vyko

ti. „Jėzus atrado naują būdą, kaip pasiekti taiką, – būti mažam, – sakė J. Vanier, – tačiau šie žodžiai daugeliui atrodė per sunkūs. Jis liko mumyse ir nori, kad mes skelbtume naują požiūrį: kiekvienas – ir turintis didžiausią negalią, ir senas ar ligotas – Dievui yra brangus, nes jo istorija yra šventa.“ Kitados palikęs karinį jūrų laivyną ir pasirinkęs tarnavimo Jėzui ir silpniesiems kelią, J. Vanier drąsino tęsti Jėzaus pradėtą vienybės darbą, remtis Eucharistijos sakramentu – žinia ir ženklu, galinčiu išlaisvinti ir suvienyti. Prelegentas atkreipė dėmesį, kad Dievas, gerbdamas mūsų pasirinkimą, kviečia į draugystę su juo ir kitais, ypač kitokiais; akino nesivadovauti pasaulio vertybėmis, kad Jėzus galėtų tęsti mūsų širdies perkeitimą, kurio mums reikia nuolatos.

Antrąją konferenciją „...kad išgydytų širdis“ J. Vanier pradėjo Kristaus palaiminimais, kurių esmė – „būti Dievo džiaugsmu, augti jo laimainimams“, ir pabrėžė, jog palaiminti tie, kurie prie savo stalo kviečia atstumtuosius; o kviesti juos – vadinas, tęsti Jėzaus skelbtą vienybės darbą. J. Vanier teigimu, priimdami silpnesnius, vargšus, būdami su jais bendruomenėse priimame patį Dievą, kuris slypi tų žmonių trapume, ir mūsų širdis yra perkeičiama. „43 metus gyvendamas *Arkoje* supratau, kaip šie žmonės perkeitė mano gyvenimą“, – liudijo J. Vanier, primindamas, kokie visai Bažnyčiai svarbūs žmonės, turintys negalią. „Kai gyvename su atstumtaisiais, vargšais, tampame švenčiančia ir dėkojančia Dievo tauta; būti kartu tampa švente todėl, kad Jėzaus dėka tampame susivieniję“, – baigdamas sakė svečias. Šiltais plojimais padėkoję ir palydėję J. Vanier, Atsinaujinimo dienos dalyviai nuoširdžiai plojo ir *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenės nariams, nuoširdžiai suvaidinusiems maldą–vaizdelį „Palaiminti turintys vargdienio dvasią“ ir vaidinimą „Trys medžiai“.

Po pietų pertraukos įvairių karitatyvinių, socialinės ir dvasinės pagalbos bendruomenių nariai savo liudijimais patvirtino, kaip bendravimas su ko nors stokojančiais ir reikalingais sveikųjų pagalbos keičia požiūrį į save ir savo artimą. Evangelijos žodžiai „Dievas pasirinko, kas pasauliui atrodo kvaila“ (*1 Kor 1, 27*) buvo bendruomenių *Tikėjimas ir Šviesa*, *Betzata* narių liudijimų leitmotyvu. Šiose bendruomenėse, gimusiose iš skausmo ir kančios, per tarpusavio bičiulystę ir paramą mokomasi priimti savo ir kitų kančią (tą liudijo neįgalų sūnų auginanti mama Vilija), kitoniškumą, būti vieni kitų ir Jėzaus draugais. Švytintys neįgalių žmonių veidai bei juos glostyte glostantys labai jaunų (ypač *Betzatos* bendruomenėje) jų globėjų žvilgsniai šioje grupelėje geriausiai liudijo tokios draugystės jėgą ir prasmę.

„Šis mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo, buvo pražuvęs ir atsirado“ (*Lk 15, 24*) – tokiais Jėzaus palyginimo žodžiais būtų galima apibūdinti *Pilnų namų* ir Pakutuvėnų bendruomenės, globojančias socialinės atskirties, įvairių priklausomybių kamuojamus žmones; pasak liudijusio *Pilnų namų* bendruomenės ugdytojo kun. D. Šukio, gyvenant su tais, kurie nuolat grumiasi su savimi, blogais savo ipročiais, pajuntama, koks silpnas yra kiekvienas žmogus, kaip silpnojo kova neretai tampa pavyzdžiu tiems, kuriems gyvenime, regis, neprireikia tiek daug pastangų, kokia ribota ir menka būtų pagalba silpniesiems, jei ji nevėstų prie Dievo – tikrosios atramos. Savo skaudžia gyvenimo patirtimi ir susitikimo su kitais ir Dievu bendruomenėje džiaugsmu dalijosi *Pilnų namų* ir Pakutuvėnų bendruomenių atstovai Virgijus, Janina, Dalia.

„Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, tas mane priima“ (*Mt 18, 5*) – tokių Jėzaus žodžių vedami dirba *Saleziečių vaikai* ir saleziečių bendradarbiai, *Šv. Jono vaikai* ir šv. Jono broliai ir bendradarbiai. Pasak ses. I. Dovydytės FMA, siekiama atitraukti vaikus nuo gatvės, būti su jais ir juos

mylėti, pasiekti jų širdis anksčiau, nei juose išsikeroja blogi įpročiai, šalia tėvų meilės, kurios neretai stokoja, parodyti jiems Dievo meilę. Šv. Jono broliai kvietė tarnauti savanoriais, kurių labai trūksta.

„Kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė“ (Rom 5, 20) – šitaip galima pagrįsti *Caritas* inicijuotą projektą „Pagalba prekybos moterimis ir prostitucijos aukoms“. Jo vadovė Kristina Mišiniene apgailestavo dėl visuomenės abejingumo šioms žaizdoms. „Veikti sunku, nepopuliaru, bet negalima sustoti prieš melo, prievartos industriją; turime kovoti už kiekvieną žmogų, kaip nuožmiai už kiekvieną savo auką kovoja nusikaltėliai“, – sakė K. Mišiniene. „Buvau ligoonis – mane aplankėte“ (plg. Mt 25, 36) – taip suprantama tarnystė ligooniams, seneliams, kuri, pasak kito *Caritas* projekto „Slauga ir sielovada namie“ vadovės Jūratės Matikovienės, nepaprastai svarbi šioje susvetimėjusioje visuomenėje, pasmerkiančioje vienišumui pažeidžiamiausius savo narius. *Kartų namų* direktorė Ilona Veronika Klimantavičienė liudijo, kokia ši tarnystė svarbi ir patiems tarnaujantiems, kaip padeda atrasti tikėjimo, maldos atramą savo pačių gyvenime.

Atsinaujinimo dienų dalyviai turėjo galimybę rinktis užtarimo maldą toje pačioje salėje su *Gyvuųjų akmenų* šlovintojais, pasinaudoti Sutaikinimo sakramento malonėmis. Įvade į Eucharistijos šventimą br. Ramūnas Mizgiris OFM kvietė dėkoti už nuolat tebesitęsiantį Viešpaties išikūnijimą – kad jis nuolat išgengia į mūsų silpnumą ir trapumą.

Atsinaujinimo dienos kulminacija buvo iškilmingai ir džiugiai švęsta Eucharistijos liturgija, kuriai vadovavo vysk. J. Ivanauskas, drauge celebruojant *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenės šalies kapelionui kun. Jacekui Paszendai SDB, kitiems kunigams, savo tarnystės dalį skiriantiems silpniesiems. Homiliją pasakęs vysk. J. Ivanauskas, remdamasis sekmadienio Evangelija, atskleidė kelio į turtus, pripažinimą, garbę pražūtingumą ir kvietė suklypti prie Viešpaties kojų ne skaičiuojant savo nuopelnus, bet meldžiant jo gailestingumo. Gelbstint silpniesiems, Evangelija leidžia pažvelgti į savo pačių širdies gelmę be jokių pagražinimų; pasak ganytojo, bendruomenė ir prasidedanti nuo čia – nuo neapskaičiuotos, dažnai spontaniškos ir labai paprastos artimo meilės. „Tai visus saisantis ipareigojimas: kiekvienas esame Evangelijos ženklas kitiems, tad negalima gėdytis savo žmogiškos širdies ir gerumo kitiems čia, žemėje, kuri yra Dievo ir žmonių planeta“, – baigdamas sakė ganytojas.

Prieš suteikdamas ganytojišką palaiminimą vysk. J. Ivanauskas nuoširdžiai padėkojo *Tikėjimo ir Šviesos* bendruomenei už svečio J. Vanier pakvietimą į Lietuvą, Atsinaujinimo dieną, kurią pavadino „gyvo tikėjimo ir artimo meilės švente“.

Atsinaujinimo dienas, vyksiančias 2008 m. sausio 27 d. ir balandžio 13 d., numatoma skirti Šiluvos Švč. M. Marijos apsiareiškimo 400 metų Jubiliejui.
-sbuž, sm, kasp-

Konferencija „Tautinio tapatumo puoselėjimas – visuomenės ateities kūrimo būdas“

Rugsėjo 21 d. Šiaulių miesto kultūros centre vyko konferencija „Tautinio tapatumo puoselėjimas – visuomenės ateities kūrimo būdas“, skirta 2008-iesiems Blaivybės metams ir vyskupo Motiejaus Valančiaus pradėto blaivybės sąjūdžio 150-osioms metinėms paminėti. Renginį vedė Šiaulių miesto vaikų teisių apsaugos tarnybos inspektorė, Vyskupo

karo kapelionų pratybos. Kapelionai plėtė savo akiratį srityse, lemiančiose paties kapeliono kasdienio darbo kokybę. Itin naudingos buvo paskaitos ir diskusijos psichologiniais aspektais, kaip bendrauti su žmonėmis, išgyvenančiais krizines situacijas tiek darbe, tiek šeimoje.

Pratybos karo kapelionams buvo surengtos po poros metų pertraukos, pabrėžiant jų reikalingumą kariuomenės transformacijos kontekste. Iš tiesų nemaži pokyčiai kasdieniame darbe laukia ir Lietuvos kariuomenėje dirbančių kapelionų – perėjimas tik prie profesinės karinės tarnybos keičia darbo specifiką. Todėl net pusdienį buvo gilintasi į darbo su profesinės karo tarnybos kariais problemas ir lūkesčius. Problemos ir lūkesčiai, beje, karininkų ir seržantų ar puskarininkų skirtingi. Kapelionai taip pat susipažino su išsamia studija apie karių gyvenimo kokybę. Šis veiksnys taip pat lemia žmogaus dvasinę pusiausvyrą ir kartu kai kuriuos kapeliono darbo aspektus. Buvo gilinama ir bendravimo krizių atvejais subtilybės, ypatingas dėmesys skirtas darbu su išsiskyrusiais ar antrą kartą susituokusiais. Naudingi buvo ir praktiniai mokymai, kaip saugiai elgtis su ginklu.

Visą dieną karo kapelionai gvildeno bendravimo su žiniasklaida taktiką. Teorinėje dalyje buvo priminta pagrindiniai bendravimo su žiniasklaida reikalavimai: nebijoti žiniasklaidos (žurnalistų), akcentuoti pozityvius dalykus, niekada nemeluoti, nepasiduoti žurnalistų spaudimui aptarinėti hipotetines situacijas ar kitaip spėti bei spekuliuoti, kalbėti tik apie faktus ir teikti patikrintą ir iš patikimų šaltinių gautą informaciją ir t. t. Po to kapelionai iš tikrųjų bendravo su žurnalistais, davė interviu, atsakinėdami į suktus ir nepatogius klausimus, mokėsi taisyklingos laikysenos prieš telekamerą.

Pasak vyriausiojo kariuomenės kapeliono pulkininko Juozo Gražulio, pavykusios pratybos Nemenčinėje suteikė galimybę kapelionams patobulinti kaip kariuomenės žmonėms. Tačiau kapelionai dar privalo tobulinti save ir kaip kunigą. Todėl spalio 8–11 d. Vilniaus arkivyskupijos Trinapolio rekolekcijų namuose vyko karo kapelionų rekolekcijos – dvasinio tobulinimosi pratybos.

-VV-

Eucharistijos šventė

Rugsėjo 30 d. Kauno arkivyskupijos Šv. Vincento Pauliečio parapijoje surengta Eucharistijos šventė, Šv. Pauliečio atlaidai ir Petrašiūnų mikrorajono šventė. Nuo pat ankstaus ryto buvo švenčiamos šv. Mišios bei adoruotas Švč. Sakramentas. Vidudienio šv. Mišias aukojo kun. A. Valkauskas. Ši šv. Mišių auka transliuota per Marijos radiją. Po šv. Mišių Kauno m. Petrašiūnų policijos nuovados viršininkas G. Kvietkauskas parapijai padovanojo rankų darbo kryžių „Aš esu Prisikėlimas ir Gyvenimas“. Vėliau parapijos klebonas kun. V. Tamošauskas įteikė garbės medalius ypač savo veikla parapijai nusipelnusiems ses. Reginai, Eugenijai Danilevičiui ir Egidijai Randžiui. Be šių žmonių dvasinio indėlio ir jų rankų darbo Šv. Vincento Pauliečio parapija nebūtų tokia, kokia ji yra šiandien. Pasibaigus apdovanojimų ceremonijai, aktorius P. Venslovas skaitė V. Mačernio ir kitų poetų eiles.

Petrašiūnų vidurinės mokyklos studione susirinkę parapijiečiai galėjo gėrėtis rudens gėrybių ir rankdarbių paroda–pardavimu, vyko krepšinio ir baudų metimo varžybos parapijos taurei laimėti. O kad jėgos neišsektų ir šventėje dalyvauti būtų linksma, broliai kapucinai vaišino petrašiūniečius makaronais ir arbata. Susirinkusiems Petrašiūnų gyventojams ir svečiams pasirodymą parėngė I pulko ir Petrašiūnų policijos nuovados pareigūnai. Šventėje dainavo Petrašiūnų vidurinės mokyklos moksleiviai, grojo gitaristai ir šoko jaunieji šokėjai, giesmėmis Viešpatį šlovino Petrašiūnų parapijos jaunimo grupė „Kelias“. Šlovinime aktyviai gitara ir giesme pritarė Petrašiūnų parapijos klebonas kun. V. Tamošauskas ir svečias kun. A. Valkauskas. Šiek tiek garsiau Dievui dėkojo ir aktyviai prisidėti kvietė ansamblis „Aukštyn bures“. Šv. Vincento Pauliečio parapijos Eucharistijos šventę užbaigė liaudiško folkloro grupė „Žaisa“.

-pinf-

Giesmių vakaras

Šiaulių universiteto Meninio ugdymo ir tikybos studijų programos studentai jau antri metai įgyvendina užmojų plėsti katalikiškumą savajame universitete. Kaip ir praeitais mokslo metais,

M. Valančiaus blaivybės sąjūdžio tarybos narė Birutė Žymantienė ir šio sąjūdžio Šiaulių miesto skyriaus pirmininkas, neurochirurgas Albertas Griganavičius. Konferenciją nuotaikinga muzika pradėjo Šiaulių konservatorijos akordeonistų kvintetas, vadovaujamas Marytės Markevičienės.

Gyd. Albertas Griganavičius įžanginiame žodyje teigė, jog „valstybės galybė ir gerovė priklauso nuo mūsų požiūrio į valstybę, šeimą, į kiekvieną žmogų“. Cituodamas Vydūną, blaivybę prilyginusį Tėvynės meilei, gydytojas teigė, jog „be blaivybės neįmanomas tautinio tapatumo puoselėjimas, be jos neįmanoma kurti šviesesnę ateitį“. Tad konferencijoje pagrindinis dėmesys buvo skiriamas su alkoholizmu susijusių problemų įvardijimui, blaivybės puoselėjimo svarbai, tautinio, dorinio bei patriotinio tapatumo ugdymui.

Konferencijoje dalyvavo bei sveikinimo žodžius tarė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Seimo narė Rima Baškienė bei Šiaulių apskrities viršininkas Alvydas Šedžius. Pastarasis pabrėžė veiksmingo alkoholizmo bei narkomanijos priešasčių šalinimo būtinybę. Tai padaryti, anot apskrities viršininko, padėtų atsakymas į klausimą, kodėl visuomenė toleruoja alkoholio vartojimą, kodėl svaigalų atsisakantis žmogus laikomas keistuoliu. Alvydas Šedžius siūlė sekti Šiaulių vyskupo pavyzdžiu. 2006 m. Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis išrinktas labiausiai nusipelnusiu žmogumi skleidžiant blaivybės idėjas. Blaivybės laureato vardas vyskupui įteiktas už daugybę pamokslų blaivybės tema, aktyvią visuomeninę veiklą ir tvirtą asmeninę poziciją.

Konferencijos metu Šiaulių vyskupas pateikė iškalbingus ir skaudžius statistikos duomenis: kas 7 avariją padaro girtas vairuotojas. Net šeštadalis nusikaltimų padaroma neblaivių asmenų. Tuo tarpu televizijoje reklama teigia: „Alus – geriausia, ką turime.“ Svaigalus galima pirkti bet kur ir bet kada. „Susirinkome į konferenciją atsakingai pasvarstyti, ką turime daryti, kad nudžiūtų tėvų ir motinų ašaros, kad vaikai saugiai augtų šeimose, o Lietuvos žmonės galėtų kurti blaivią ir laimingą ateitį“, – sakė vysk. E. Bartulis.

Konferencijoje dalyvavo 124 dalyviai. Seimo narė Rima Baškienė pavadino juos šviesuliais, kuriems ne tas pats, kas vyksta Lietuvoje. Kaip visada akcentuodama jaunimo pasirengimo šeimai, tėvų atsakomybės stiprinimo ir suvokimo, blaivaus gyvenimo būdo, dorovinio jaunimo auklėjimo svarbą, ji sakė: „Nuoširdžiai tikiu, kad įstatymai 2008 metais padės matyti Lietuvą ir blaivią, ir dorovingą.“

Konferencijoje skaityti šeši pranešimai. Lietuvos moterų lygos pirmininkė prof. Ona Voverienė kalbėjo apie tautinio, patriotinio ir dorinio ugdymo problemas. Nacionalinės alkoholio ir tabako kontrolės koalicijos prezidentas dr. Aurelijus Veryga skaitė pranešimą „Alkoholizacijos įtaka tautinio dorinio tapatumo raidai“. Organizacijos „Tėvai prieš narkotikus“ pirmininkas Gediminas Jakubčionis pasakojo apie visuomenės sąmoningumą vienijantis kovai prieš alkoholį ir akivaizdžius šio vienijimosi rezultatus. Jo mintis papildė dr. Aleksandra Genovaitė Davidavičienė, skaičiusi pranešimą „Mokyklų bendruomenių – tėvų ir mokinių vienijimas doriniam patriotiniam auklėjimui gerinti“. Šiauliuose gyvenusį blaivybės pradininką Ignacą Štachą bei jo darbų svarbą priminė Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos vyriausioji specialistė Birutė Žymantienė, skaičiusi pranešimą „Žmogus gimsta šeimoje“. Svarų žodį apie pagarbos žmogui ir įstatymui ugdymą tarė Šiaulių miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko pavaduotojas Stanislovas Praspaliauskas. Konferencija baigta diskusijomis

bei apibendrinimais. Nutarta kreiptis į Lietuvos Respublikos prezidentą, Vyriausybę, Seimą ir visus geros valios žmones su konkrečiais pasiūlymais, padėsiančiais puoselėti blaivybę.

-irat-

Lietuvos *Caritas* bendradarbiai aplankė kolegas Austrijoje

Rugsėjo 15–22 d. Lietuvos *Caritas* vadovai ir pagrindinių socialinių projektų koordinatoriai lankėsi Austrijos *Caritas* centre ir keletą vyskupijų *Caritas* organizacijose, kur susipažino su austrų katalikų karitatyvine veikla bei darbo metodais, aktualiais ir Lietuvos šiandienai.

Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas, jo pavaduotoja Janina Kukauskienė, vyr. buhalterė Rita Kochanskienė, pagalbos vargstančioms šeimoms projekto vadovė Aušra Budėjienė, reikalų vedėjas Saulius Kelpšas, kalinių ir buvusių nuteistųjų globos projekto vadovas Vytautas Ilevičius aplankė nacionalinio Austrijos *Caritas* tarnybas Vienoje, taip pat Vienos arkivyskupijos, Zalcburgo arkivyskupijos, Linco ir St. Pölteno vyskupijų *Caritas* įstaigas.

Vienoje centrinio austrų *Caritas* darbuotojai Silke Ruprechtsbergeris, Felicitas Filipas, Christophas Petrikas-Schweiferis, Thomas Preindlis supažindino kolegas lietuvius su darbu komunikacijos ir viešųjų ryšių srityje, tarptautiniuose ir katastrofų pagalbos projektuose. Austrijos *Caritas* šiuo metu teikia įvairiopa humanitarinę paramą aštuoniolikai Azijos, Afrikos, Lotynų Amerikos valstybių, taip pat Baltarusijai.

Vienos arkivyskupijos *Caritas* Šv. Barbaros slaugos namų vadovė Brigitta Letitzki surengė svečiams iš Lietuvos ekskursiją po šią globos įstaigą. Slaugos namuose glojami vyresnio amžiaus sunkiai sergantys, senatvinių sutrikimų, demencijos, atminties praradimo sunkumų turintys žmonės, kai jų slauga šeimos aplinkoje namiškiams tampa sunkiai įmanoma. Vidutinis namų gyventojų amžius – 90 metų.

St. Pölteno mieste Lietuvos *Caritas* bendradarbiai lankėsi Emauso bendruomenės centre, kur jo vadovas Karlas Rottenschlageris pristatė šios katalikiškos šalpos organizacijos dvasingumą ir veiklą. Emauso bendruomenių judėjimą 1949 m. pradėjo prancūzas kunigas Abbe Pierre'as (1912–2007), žodžiu ir pavyzdžiu skatinęs visuomenę rūpintis apleistaisiais, benamiais, atskirtyje esančiais žmonėmis. Šiuo metu pasaulyje veikia 442 Emauso bendruomenės 47 šalyse. St. Pölteno bendruomenė veikia jau 25 metus, per tą laiką jos pagalbos sulaukė apie 4400 vargstančiųjų. Bendruomenė suteikia būstą, darbą, profesionalų gydymą nuo liguistų priklausomybių iš kalėjimų paleistiems buvusiems nuteistiems, benamiams ar kitaip socialiai pažeistiems asmenims. St. Pölteno *Emausas* turi 5 įmones (medžio, metalo apdirbimo, dėvėtų baldų atnaujinimo dirbtuves ir kt.), taip pat 6 būsto projektus vyrams, moterims ir jaunimui. Nuo įkūrimo metų draugai ir rėmėjai St. Pölteno bendruomenei išlaikyti paaukojo apie 3,3 mln. eurų, vadovas dėkingai įvardija tai kaip „duonos padauginimo stebuklą. Einamasis bendruomenės įstaigų išlaidas padengia viešieji rėmėjai – vyriausybės, regiono, miesto struktūros. Tyrimai rodo, kad bendruomenė, drauge su apgyvendinimo, darbo, medicininės pagalbos pasiūlomis kviečianti globotinius į maldą bei tikėjimo atnaujinimą, pasiekia iki 70 proc. reabilitacinį efektą ir todėl yra pripažinta sėkmingiausia Austrijos socialine įstaiga.

Linzo mieste, kur įsikūręs Aukštutinės Austrijos federacinės žemės *Caritas* centras, lietuvius globojo vyskupijos *Caritas* pagalbos užsienio šalims

planuojama kiekvieną mėnesį pakviesti susirinkti į kokį nors renginį: susitikimą su įdomiais, pagal Kristaus mokymą gyvenančiais žmonėmis, dvasingumo popietę ar diskusijų tikėjimo klausimais vakarą. Į pirmąjį – giesmių vakarą spalio 3 d. susirinko I, III, IV kurso studentai, atėjo ir pavašarį šią studijų programą išėję alumnai. Renginį vedė III kurso studentė Jurgita. Jos bei kurso draugės Aušros iš klevo lapų, kaštonų, žvakių sukurta kompozicija „Ruduo“ suteikė auditorijai jaukumo bei ypatingos nuotaikos. Baigiamojo IV kurso studentė Sandra ir pirmakursė Justina atsinešė gitaras. Buvo giedamos įvairios giesmės, diskutuojama, ką kiekvienam asmeniškai reiškia giesmė. Vakaro svečias, taip pat su gitara grojęs, naujų giesmių mokęs Sergejus Staponkus atskleidė, kad būtent giesmė kažkada parodė jam kelią link Viešpaties. Dramos teatro aktorė Olyta Dautartaitė vakarą pajvairino B. Brazdžionio posmais. Skirstytis neskubėta. Nuo giesmių vėlų trečiadienio vakarą skambėjo visas Šiaulių universiteto Edukologijos fakultetas.

-irat-

Popietė „Su šv. Pranciškumi“

Spalio 6 d. Kauno šv. Jurgio vienuolyno Mažesnieji broliai ir pasauliečiai pranciškonai pakvietė į popietę „Su šv. Pranciškumi“. Susitikimas prasidėjo šv. Mišiomis, jų liturgijai vadovavo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, koncelebravo br. kun. Severinas Holocheris OFM, br. kun. Andrius Dobrovolskas OFM ir kun. Mindaugas Smetonis. Pamokslą sakęs prel. V. S. Vaičiūnas pabrėžė, kad šv. Pranciškus, sekdamas Jėzumi Kristumi, tapo visų epochų ryškus šventasis.

Šv. Mišių metu vyko ir naujų narių priėmimo į Pasauliečių pranciškonų ordiną apeigos. Į brolijos gretas įsiliejo nauji nariai – vienas brolis ir trys seserys: du nauji nariai pasižadėjo gyventi šv. Pranciškaus dvasia visą savo gyvenimą, dvi seserys inicijuotos formacijos laikotarpiui.

Brolių pranciškonų surengtoje konferencijoje br. kun. Severinas Holocheris, remdamasis šv. Pranciškaus reguolomis ir testamentu, įtaigiai ir įkvėpimai akino bendrauti ir bendradarbiauti šventojo pavyzdžiu. Br. kun. Andrius Dobrovolskas pratęsė šią mintį, atkreipdamas dėmesį į šv. Pranciškaus

bendravimą su visa kūrinija bei susiedamas tai su šiuolaikinio žmogaus požiūriu į dabarties ekologines problemas. Pasibaigus konferencijai, renginio dalyviai meldėsi Švč. Mergelės Marijos rožinio malda, po to bendrauta prie vaisių stalų vienuolyno kiemelyje.

-oš-

Vargonininkų kursai

Spalio 8 d. Klaipėdos universiteto Menų fakultete vyko vargonininkų kvalifikacijos kėlimo kursai. Tai gražus Telšių vyskupijos šv. Cecilijos bažnytinės muzikos draugijos ir Klaipėdos universiteto Menų fakulteto bendradarbiavimo vaisius.

Visą dieną susirinkę vargonininkai klausėsi įvairių paskaitų. Kun. mgr. Saulius Stumbra, Šv. Cecilijos draugijos dvasios tėvas, kalbėdamas apie Marijos ir šventųjų kultui skirtų giesmių naudojimą liturgijoje, apžvelgė Marijos ir šventųjų kultui skirtų giesmių paplitimą ir taikymą liturgijoje galimybes. Klausytojams prelegentas pateikė keletą autentiškų giesmių įrašų ir atsakė į jų klausimus. Gražina Ribokaitė, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos vargonininkė ir Telšių šv. Cecilijos draugijos sekretorė, kalbėjo apie Gedulinių valandų atlikimą. Po teorinių pastabų susirinkę vargonininkai bandė giedoti grigališkojo choralo dvasia Valandas.

Antroje dienos pusėje vargonininkai rinkosi klausytis vokalinio ugdymo paskaitos, kurią vedė Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Dainavimo katedros lektorius Mindaugas Gylys. Pedagogas kalbėjo apie mūsų turimą gyvą instrumentą – balsą, priminė, kaip reikia saugoti ir tausoti jį. Buvo demonstruojami konkrečių pratimų atvejai. Vargonininkai pateikė labai daug klausimų apie giedojimą šaltose patalpose, balso apkrovą labai daug giedant ir t. t.

Po vokalinio ugdymo paskaitos Žemaičių Kalvarijos vargonininkė Kristina Kondratavičienė nagrinėjo pritarimo vargonais giedant grigališkojo choralo giesmes šių dienų liturgijoje galimybes. Kalbėta ir apie akompanavimą vargonais giedant psalmes. Atkreiptas dėmesys į skiriamuosius tekstų ženklus, priminta, kad psalmėi reikia tik labai saikingo pritarimo. Visi vargonininkai tai mėgino padaryti praktiškai, patys pagiedodami įvairius kūrinius.

darbuotojas Christophas Muellederis. Linzo vyskupijos *Caritas* veiklos kryptis labai atvirai, išsamiai ir nuoširdžiai pristatė regioninio *Caritas* reikalų vedėjas Gerhardas Reischlis, Maria Mittenhuber-Pfeifer, Michaela Hainzl, Svetlana Varmaz, Michaela Haunold. Lietuvos *Caritas* kalinių globos ir reabilitacijos projekto vadovas Vytautas Ilevičius su kolege iš Linzo Sigried Spindlbeck aplankė Velso miesto kalėjimą, susipažino su integracijos buvusiems nuteistiesiems metodika, socialinės terapijos būdais, naudojamais vietos *Caritas* įstaigose.

Pažintinę ir veiklos partnerių paieškos kelionę užbaigė vizitas Salzburgo arkivyskupijos *Caritas*, kur lietuvių grupę palydėjo ilgametis Lietuvos bičiulis, austrų katalikiškos literatūros gausių vertimų į lietuvių kalbą rėmėjas, Švč. Jėzaus Širdies misionierių vienuolijos kunigas Jakobas Fergas ir Salzburgo *Caritas* bendradarbis Johannesas Lanseris. Arkivyskupijos *Caritas* bendruosius akcentus svečiams nuoširdžiai pristatė direktorius Hansas Kreuzederis. Lietuviai aplankė jauniems benamiams ir gatvės jaunimui skirtus Salzburgo *Caritas* krizinių atvejų nakvynės namus *Exit 7*.

Bene labiausiai jaudinantį, tačiau ir šviesiausią išpūdį paliko išvyka į Salzburgo arkivyskupijos Šv. Antano *Caritas kaimą*, esantį Brucko vietoje Alpių kalnuose, netoli nuo aukščiausio Austrijos kalno Grosglocknerio. Kaime globojami apie 70 jaunų ir vyresnių neįgalių žmonių, kur jie gydomi, gali mokytis, ugdyti savo darbinus įgūdžius. Vaizdingų kalnų ledinėmis kepurėmis fone, ryškios alpinių pievų žalumos supamą kaimiškų pastatų kompleksą sudaro maža bažnyčia, trys gyvenamieji bendrabučiai, administracijos patalpos, čia pat – daržai, sodai, gėlių šiltnamiai, gyvulių ūkis, terapijai skirta jodinėjimo aikštelė. Už pedagoginę veiklos dalį atsakingos vadovės p. Claudia Wagner-Hegemann teigimu, silpnesnieji globotiniai gali pasilikti gyventi kaime visą laiką, pagal savo galimybes dirbti buities ir ūkio darbus. Sveikesnieji, įgiję įvairias profesijas, dirba aplinkiniuose miesteliuose. Personalo yra beveik tiek pat, kiek ir globotinių, tad socialiniai darbuotojai, medikai, pedagogai nepervargę, džiugi ir globotinių nuotaika, nors čia gyvena ir sunkią psichikos ar fizinę negalę turintys žmonės. Jaučiama bičiuliška atmosfera, globotiniai natūraliai kreipiasi į administracijos atstovus vardais. Teikiamas paslaugas, kaip apskritai Austrijos socialinėje sistemoje, apmoka centrinė ir regioninė valdžia, *Caritas* tik skiria kvalifikuotus bendradarbius ir vykdo veiklą.

Lietuvos *Caritas* delegacija parsivežė namo ne vien tik vertingos konkretaus darbo patirties, veikimo būdų, kurių dalį bus galima sėkmingai pritaikyti teikiant paramą vargstantiesiems Lietuvoje. Galbūt lygiai svarbus buvo ir išgyvenimas, kokie panašūs mūsų siekiai toje pačioje Katalikų Bažnyčioje (90 proc. austrų – katalikai). Ir kokie vis dėlto esame artimi vieni kitiems bendroje Vidurio Europos kultūros erdvėje.

-lci-

Konsekruota Klaipėdos šv. Kazimiero bažnyčia

Rugsėjo 30 d., prabėgus penkiolikai metų nuo Šv. Kazimiero parapijos Klaipėdoje įsteigimo, buvo konsekruota parapijos Šv. Kazimiero bažnyčia.

Klaipėdos šventojo Kazimiero parapiją 1992 m. kovo 22 d. įsteigė Telšių vyskupas Antanas Vaičius ir pirmuoju klebonu paskyrė kun. Boleslovą Jonauską. Tų pačių metų gegužės 24 d. naujosios bažnyčios statymo vietoje vyskupas Antanas Vaičius pašventino kryžiu, o birželio 20 d. – bažnyčios kertinį akmenį. Bažnyčios projekto autoriai – Ričardas Krištapavičius ir

Adomas Skiesgelas. Nuo 2002 m. birželio 3 d. parapijai vadovauja klebonas kun. dr. Romualdas Vėlavicius.

Per penkiolika parapijos gyvavimo metų nuveikta daug – pastatyta didžiulė mūrinė bažnyčia, kurios aukšti, nors dar ir nebaigti, bokštai matosi iš tolo. Prie bažnyčios įrengta *Caritas* labdaros valgykla, gedulo namai, įsikūrė Marijos legiono, Nazareto šeimų bendruomenės. Sumanaus klebono kun. R. Vėlavičiaus dėka ne tik išmokėtos didžiulės skolos, bet ir padaryta daugybė naujų darbų – išklotos granitinės grindys, įvestas geras įgarsinimas, tvarkomas tinkamas apšvietimas, pastatytas marmurinis altorius, sakykla, tabernakulis.

Gražią saulėtą rudens dieną – rugsėjo 30-ąją parapijiečiai plūdo į savo bažnyčios šventinimo iškilmes. Iškilmingoje procesijoje iš parapijos kopolyčios buvo nešamos šventos mergelės ir kankinės Marijos Goreti relikvijos, ėjo koncelebruojantys kunigai ir Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Prie uždarų bažnyčios durų didingą procesiją su jauduliu pasitiko tikinčiųjų minia, iškilmingomis fanfaronėmis pasveikino Klaipėdos varinių pučiamųjų kvintetas. Vyskupas kreipėsi į tikinčiuosius primindamas, kad susirinkome pašventinti Dievo namų, kur bus skelbiamas jo žodis ir teikiami sakramentai. Tada parapijos klebonas kun. R. Vėlavicius atkakino bažnyčios duris ir paskui ganytoją tikintieji suėjo į bažnyčią.

Prasidėjo bažnyčios konsekavimo apeigos – pašventintas vanduo, kuriuo pašlakstytas altorius, tabernakulis, sakykla, bažnyčios sienos. Vysk. Jonas Boruta SJ per pamokslą nagrinėjo žodžio „bažnyčia“ prasmę, ką jis reiškia įvairiomis pasaulio tautų kalbomis, ir akcentavo, kad bažnyčia – tai Dievo surinkta tauta. Ganytojas taip pat prisiminė mūsų tautos dainiaus, Seinų vyskupo Antano Baranausko išgyvenimus atvykus šventinti naujos bažnyčios. Neradęs prie šventųjų relikvijų per naktį budinčių tikinčiųjų, jis pats gulė kryžiumi ir per naktį meldėsi, o išaušus rytui nukėlė bažnyčios šventinimo iškilmę, nes nebuvo tinkamai jai pasiruošta. Ganytojas kreipėsi į tikinčiuosius primindamas, kad ši bažnyčia yra jų maldos namai, į kurią jie rinksis klausyti Dievo žodžio, priimti sakramentų. Giedama Visų Šventųjų litanija į galingą chorą suvienijo gausiai susirinkusius parapijiečius. Prieš įdedant į altorių šventosios Marijos Goreti relikvijas buvo perskaitytas raštas, liudijantis jų autentiškumą. Vėliau raštas įteiktas parapijos klebonui.

Jaudinantis momentas – altoriaus konsekracija. Vyskupas patepė šv. Krizmos aliejumi altoriaus menšą, taip pat vieną iš keturių konsekracinių kryžių, kitus tris – prel. Juozas Šiurys, kan. Remigijus Saunorius ir dekanas Vladas Gedgaudas. Po patepimo šventuoju aliejumi bažnyčią pripildė smilkalų kvapas. Baigiantis Aukos liturgijai, po komunijos maldos vyskupas į naujai pašventintą tabernakulį nunešė Švč. Sakramentą ir visiems susirinkusiems suteikė ganytojišką palaiminimą.

Parapijos klebonas kun. R. Vėlavicius, dėkodamas Telšių vyskupui J. Borutai SJ už bažnyčios konsekraciją, prisiminė, jog prieš penketą metų su didžiuliu nerimu priėmė vyskupo skyrimą šios parapijos klebonu, bet, anot jo, sutiko čia daug nuoširdžių žmonių. Klebonas dėkojo nuolatiniams bažnyčios rėmėjams, ypač tikintiesiems, kurie savo buvimu, malda pradrąsina ir įkvepia naujiems darbams. Iškilmės baigėsi procesija, kurią palydėjo darni giesmė.

-kss-

Visi kursų dalyviai gavo atitinkamus pažymėjimus.

-kss-

Keliais žodžiais

Anykščiai. Anykštėnai miesto Šv. apaštalo evangelisto Mato šventovėje dar gali susipažinti su Nijolės Kliučinskienės fotografijų paroda „Mūsų bažnyčios“ (ji atidaryta Šv. Onos atlidų proga). Akį patraukia gražios nuotraukos, kuriose užfiksuoti Anykščių krašto ir apylinkių sakralinio meno paminklai: bažnyčios, šventorių kempeliai, paminklai. Fotografė N. Kliučinskienė parodai pateikė pluoštelį fotografijų, kuriose naujai sušvyti Anykščių senųjų kapinių kopolyčia, Andrioniškio, Viešintų, Inkūnų, Debeikių bažnyčios, Burbiškio dvaras ir bažnyčia, Anykščių šventovė ir jos sakraliniai lobynai, Troškūnų vienuolynas ir bažnyčia, Alantos bažnyčia ir dvaras bei Svėdasų bažnyčia ir kopolyčia. Paroda praturtina ne tik akį, bet ir skatina patiems prisidėti prie grožio ir darnos kūrimo bei puoselėjimo.

-kjj-

Šventežeris. Rugsėjo 30 d., paskutini rugsėjo sekmadienį, Šventežerio parapijos bažnyčioje po Sumos vyko muzikos ir poezijos popietė „Rugsėji palydint...“. Popietę vedė laikinai parapijos kleboną pavadavęs kun. Rytis Baltrušaitis. Jis pabrėžė, kad tik atvira kitam širdis kuria gerį ir nori juo dalytis. Popietės metu žinomų kompozitorių kūrinius grojo jauna smuikininkė gimnazistė Akvilė Ruočkutė iš Prienų. Savo kūrybą skaitė Prienų krašto poetė Stefa Juršienė. Poetės kūrybos ir pokalbių tema – žmogaus veržimasis į grožį, tiesą, prasmingą vienumą. Būties slėpiniai kasdienybėje skatino klausytojus nutilti, nustebti ir mąstyti. Po to Šventežerio parapijos bendruomenė pakvietė visus į agapę.

-krb-

Nauji leidiniai

Stanislaw Dziwisz. Gyvenimas su Karoliu. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 304 p.

„Mieli skaitytojai, Atsivertėte šią knygą, nes naudojātės kiekviena proga atgaivinti tuos įspūdžius, kurių savo tikėjimo kelyje patyrėte tiesiogiai ar bent atokiai, per televiziją, radiją, spaudą susitikę su Jonu Pauliumi II – popiežiumi, palikusių mūsų Tėvynės istorijoje ir žmonių širdyse neišdildomą žymę. Garbusis autorius, daugelį metų buvęs ypač arti Šventojo Tėvo, leidžia pažvelgti į jo tarnystę tiek iš Karolio Wojtylos gimtinės, tiek iš Amžinojo miesto perspektyvos“, – rašo savo kreipimesi į skaitytojus kardinolas Audrys Juozas Bačkis.

Pokalbių su žurnalistu knygoje ilgametis popiežiaus Jono Pauliaus II sekretorius ir dabartinis Krokuvos arkivyskupas Stanislas Dziwišas skaitytojams atveria Šventojo Tėvo „slėpinį“ – žmogiškąjį įsikūnijusio Dievo veidą. „Gyvenimas su Karoliu“ – tai liudijimas apie žmogų, kuris sugebėjo tapti dieviškosios tėvystės laidininku ir aiškintoju, kuriam pavyko sumažinti atstumą tarp dangaus ir žemės, tarp transcendencijos ir imanencijos, taip pat padėti naujo dvasingumo, naujos tikėjimo išraiškos šių laikų visuomenėje pamatus.

Mirė kun. jubil. Vaclovas Degutis (1914–2007)

Spalio 6 d. mirė Vilkaviškio vyskupijos kun. jubil. Vaclovas Degutis, šiemet sulaukęs 93 metų amžiaus ir atšventęs kunigystės 70 metų jubiliejų. Kun. V. Degutis gimė 1914 m. rugpjūčio 27 d. Marijampolėje. Virbalyje baigė keturias pradinės mokyklos klases, o 1926–1933 m. mokėsi Marijampolės gimnazijoje, kurią baigęs įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją.

1937 m. birželio 13 d. išventintas kunigu, vikaravo Gražiškiuose, nuo 1941 m. – Pilviškiuose. 1946 m. paskirtas Vilkaviškio, kitų metų pabaigoje – Tabariškių administratoriumi. Tokioms pačioms pareigoms iškeltas 1949 m. į Sasnavą, dar po metų – į Aleksotą. 1952 m. komunistinės valdžios suimtas ir nuteistas. Sugrįžęs tėvynėn, 1956 m. paskirtas Sasnavos altaristu, o po dvejų metų – Veiverių klebonu. 1965 m. iškeltas į Lazdijus klebono ir dekanu pareigoms. Po penkerių metų paskirtas klebonu į Bagotąją, čia darbavosi 32 metus, kol leido sveikata. Dirbdamas Bagotojoje, 1973 m. paskirtas Marijampolės vicedekanu, o 1975 m. – Marijampolės dekanu. Iš pastarųjų pareigų po ketverių metų pasiprašė atleidžiamas. 2002 m. paties prašymu dėl sveikatos atleistas iš Bagotosios klebono pareigų. Netrukus apsigyveno Švč. Marijos globos namuose Marijampolėje. Šių metų gegužės mėnesį persikėlė į naujai įkurtus Marijampolės specialiuosius globos namus.

Kun. jubil. Vaclovas Degutis palaidotas spalio 8 d. Bagotosios bažnyčios šventoriuje. Laidotuvių šv. Mišioms vadovavo vysk. Rimantas Norvila, dalyvavo vysk. Juozas Žemaitis MIC ir per 40 kunigų. Atsisveikinti su savo buvusiu klebonu gausiai susirinko parapijiečiai. Pamokslo metu vysk. Juozas Žemaitis MIC apžvelgė mirusiojo kunigystės kelią, pabrėžė jo maldingumą. Ganytojas pacitavo mirusio kunigo pasitikėjimą Dievu išreiškiančius jo testamento žodžius: „Trokdamas tobulai visur išpildyti šventąją Dievo valią, iš anksto priimu Viešpaties Dievo man skirtą tokią mirtį ir jos valandą, kokia Jam patiks, pavesdamas savo sielą begaliniam Dievo gailestingumui.“ Vyskupas taip pat paviešino testamente išsakytą prašymą, kad laidotuvių dalyviai susitaikytų su Dievu ir žmonėmis, priimtų šv. Komuniją ir tuo būdu pasirengtų susitikimui pas Viešpatį. Šventoriuje prie kapo duobės atsisveikinimo žodį taręs kan. emer. Juozas Barkauskas pabrėžė kun. Vaclovo Degučio geranoriškumą žmonių atžvilgiu, pastangas visada remtis Jėzaus Evangelija ir jo kryžiumi.

-Vk-

ZACHIEJAUS ATLYGINIMAS

31 eilinis sekmadienis (C)

Išm 11, 22–12, 1; 2 Tes 1, 11–2, 2; Lk 19, 1–10

Muitininkas Zachiejus pasienio mieste Jeriche kontroliuoja prekių pervežimą per svarbų Jordano tiltą. Šis postas garantuoja jam geras pajamas. Tačiau krūvos denarų, drachmų, minų bei talentų galutinai neužgožė Zachiejuje glūdinčio gerojo žmogaus. Zachiejus trokšta nekantraudamas pamatyti į Jerichą atvykusį Jėzų. Muitininkų viršininkas nesimaišo minioje ne vien dėl žemo ūgio ir veikiausiai apkūnumo, bet ir todėl, kad žmonių yra nemėgstamas. Jis priklauso romėnų sistemos kolaborantų grupei. Zachiejus sumano pažiūrėti į Jėzų įlipęs į medį – iš saugaus atstumo, tarsi iš teatro ložės. Tačiau susitikimas su Jėzumi nepalieka jo nuošaliu stebėtoju. Jis įtraukiamas į Jėzaus išganymo misijos sceną.

Jėzui stabtelėjus ir pažvelgus aukštyn, situacija galėjo atrodyti skausminga ir gėdinga: pasislėpęs muitininkas demaskuojamas visų akyse. Kai kurie žmonės veikiausiai nepraleidžia progos pasišaipyti iš medyje sėdinčio turtuolio. Tačiau jie kaipmat liaujasi juokavę, nes Jėzus pagerbia šį žmogų ir pareiškia šiandien norįs pas jį apsilankyti. Zachiejus paragintas greitai nulipa žemyn. Tai nelengva ir neįprasta gimnastika tokiomis aplinkybėmis. Jis nustebęs ir didžiai nudžiugęs: nejaugi Jėzus jį pažįsta? Jis vadina Zachiejų vardu, nors iki tol jie nebuvo susitikę. Zachiejus netveria džiaugsmu ir tuojau pakviečia Jėzų į savo namus. Scenos žiūrovai nepatenkinti murma. Argi nėra kitų žmonių, kuriuos Jėzus galėtų aplankyti? Nejaugi nėra garbingų, nesuteptos reputacijos piliečių, kurių politinės nuostatos nesuterštos korupcijos? Taip, tokių yra, tačiau Jėzus pirmenybę teikia nusidėjėliui. Tokia Jėzaus misija. Jis jau anksčiau sakė, kad atėjo gelbėti ne teisųjų, bet nusidėjėlių.

Dabar Zachiejus nori Jėzui parodyti, kad į netikėtą malonę jis sugeba atsiliiepti dėkingai ir vertai. Malonė jį perkeitė. Jo atsivertimas labai blavus ir racionaliai pasvertas. Žmogaus, nuolat susijusio su piniginiiais reikalais, atsivertimas reiškia, kad pakinta jo nuostata pinigų atžvilgiu. Jėzui visai to nepareikalavus, Zachiejus pats pasiūlo atiduoti pusę turto vargšams. Tai smarkiai pranoko aukščiausią normą, kurią pagal rabinų mokymą derėjo savanoriškai skirti vargšams, būtent penktadalį turto ir pajamų. Zachiejus tęsia savo sąžinės sąskaitą: „ir jei ką nors nuskriaudžiau“. Žinoma, ir taip yra ne kartą atsitikę. Zachiejus dar kartą parodo didžiadvasiškumą atlygindamas padarytą žalą. Pagal įstatymą jis būtų įpareigotas gražinti neteisėtai išreikalautą sumą, pridėdamas 25 proc. atlygį. Tačiau Zachiejus už atgailą gražina tris šimtus procentų! Visi stebisi, kaip lengvai jis dabar dalija pinigus. Kokią didžiulę įtaką padarė jam Jėzaus artumas! O juk jų pažintis tęsėsi vos pusvalandį. Ta pažintis prasidėjo ne nuo žodžių ar reikalavimų, bet nuo Jėzaus kitų niekinamam muitininkui pasiūlytos bendrystės. Jėzaus apsilankymas dovanoja išganymą visai Zachiejaus šeimai.

Kyla klausimas, kodėl kiti žmonės priėmė Jėzaus žinią taip priešiška? Štai vienas buvo laimėtas, tačiau gal būtų dėl jo daugelis pasipiktino ir buvo prarasti. Negi Jėzui vieno žmogaus išganymas toks svarbus, kad jis rizikuoja papiktinti ir prarasti daugelį? Jėzus dar kartą stoja Zachiejaus pusėn. Jis paaiškina, jog muitininkas taip pat yra Abraomo palikuonis ir, būdamas išrinktosios tautos narys, turi dalį išganyme. Būtent tai žmonės linkę neigti. Jų nuomone, svetimšalių valdžios kolaborantai, turtėjantys iš savo tautiečių, nebepriklauso išrinktajai tautai. Tokia diskriminacija žmogiškuoju požiūriu atrodo visai teisėta. Tačiau Jėzui nėra atmestų, prarastų, nurašytų žmonių. Jis atėjo užmegzti su jais ryšį, ištraukti iš izoliacijos ir vėl nuvesti į bendrystę su Dievu ir kitais. Kol žmogus gyvas, jo niekas negali atskirti nuo Dievo išganymo plano.

Skaitinys iš Išminties knygos atveria mums Dievo meilės mastą: „Tu esi gailestingas visiems, nes tu viską gali; tu nepaisai žmonių nuodėmių, kad jie galėtų atgailauti. Juk tu myli visa, kas yra, ir nesišlykšti niekuo, ką esi padaręs.“ Visi kūriniai yra vertingi, juo labiau žmogus, nes viskas sukurta Dievo. Šventasis autorius aiškina dieviškąją pedagogiką: „Tu pataisai nusižengiančius pamažėle, įspėji ir primeni jiems dalykus, kuriais nusideda, kad jie paliktų savo nedorumą ir dėtų viltį į tave, Viešpatie!“ Taigi Dievas yra meilės versmė, jis taip pat atsivertimo ir didžiadvasiško atleidimo šaltinis.

Antrajame skaitinyje apaštalas Paulius ragina tinkamai atsiliiepti į Dievo pašaukimą. Dievas kviečia tikėti į Kristų, o per šį pašaukimą perkeičia žmogaus būtį: „tobulina gerus užmojus ir veiklų tikėjimą“. Toliau apaštalas ragina tesalonikiečius, kad šie nesileistų blaškomi bei bauginami pretenzingų pranašysčių bei mokymų. Krikščionims visuomet dera išlaikyti dvasinį optimizmą. Tai nereiškia, kad skatinamas lengvabūdiškas optimizmas, užsimerkiant prieš pasaulio tikrovę. Turime žinoti, kad Dievas savo malone nepaliaujamai veikia pasaulyje, kildindamas ir skatindamas gerąsias žmonių iniciatyvas.

PALAIMINIMŲ ŠVENTIEJI

Visi Šventieji

Apr 7, 2–4, 9–14; 1 Jn 3, 1–3; Mt 5, 1–12a

Šiandienos šventė yra Dievo šlovinimo ir padėkos už jo nepamatuojamą dosnumą ir meilę šventė. Šventasis Jonas rašo: „Žiūrėkite, kokia meile apdovanojo mus Tėvas: mes vadinamės Dievo vaikai – ir esame!“ Per Dievo Sūnų tampame šventumo dalininkais, Dievo vaikais. Dievo Sūnuje visi esame kviečiami tapti įsūniais, užmegzti tvirtą asmeninį ryšį su dangiškuoju Tėvu. Šis santykis perkeičia mūsų gyvenimą: žinome, jog esame Tėvo mylimi, ir tai keičia mūsų požiūrį. Žinome, kad Viešpats veda mus į meilės pergalę. Palaiminimų Evangelija atskleidžia Dievo planą mūsų atžvilgiu. Dangaus Tėvas laimina savo vaikus, jis trokšta, kad būtume laimingi. Dievas visuomet atveria teigiantį žvilgsnį. Pradžios knygos kūrimo pasakojime Dievas gėrisi sukurtaisiais dalykais ir būtybėmis. Jis labiausiai gėrisi sukūręs žmogų. Jėzus palaiminimais siekia įkvėpti vilties, moko tikėjimu įžvelgti palaiminimus iš pažiūros sunkiomis kasdienos situacijomis.

Jeį apklaustume, kas nori būti šventuoju, galime būti beveik tikri, kad dauguma apklaustųjų mandagiai atsisakytų. Rastume daugiau tokių, kurie iš savo aplinkos nurodytą ar kitą esant šventą žmogų, tačiau apie save pačius veikiausiai sakytų: „Tai ne man.“ Tai rodo, kad daugelis krikščionių nesieja šventumo su kasdieniu gyvenimu. Šventumas jiems atrodo tarsi uniforma, į kurią netelpa gyvenimo spalvos, individualūs asmenybės bruožai. Kita vertus, kiekvieno žmogaus širdyje gyvuoja laimės, gyvenimo pilnatvės troškimas. Pasak šventojo Augustino, mūsų visų širdis nerami ir gali rasti atilsį tik Dieve. Būti šventam iš tikrųjų reiškia būti pas Dievą, būti danguje. Martinas Buberis savo chasidiškose istorijose pasakoja apie išmintingą rabį, kuris gyvenimo pabaigoje sakė: „Būsimajame pasaulyje manęs neklaus: kodėl tu nebuvai Moze? Manęs klaus, kodėl nebuvai savimi?“

Visų Šventųjų šventė pirmiausia yra nežinomų šventųjų šventė. Bažnyčios pripažinti ir vardais žinomi šventieji ir taip per liturginius metus turi jiems paskirtas paminėjimo dienas. Tačiau tas didžiulis šventųjų būrys, kurio niekas negali suskaičiuoti, tas visų tautų, genčių ir kalbų anoniminių šventųjų būrys yra nepalyginamai didesnis už visų žinomų šventųjų būrį. Šiandien minime būtent „visus šventuosius“. Ši šventė koreguoja paplitusius iškreiptus įsivaizdavimus, kurie tik trukdo suvokti šventumą ir eiti šventumo keliu. Kas yra šventasis? Ar tas, kuris niekuomet nepadarė nuodėmės? Ne. Tai tas, kuris tvirtai trokšta būti Jėzaus mokiniu. Jėzus piešia krikščionio šventojo portretą aštuoniais sakiniais. Šie sakiniai pranoksta dešimties Dievo įsakymų reikalavimus. Jėzus reikalauja, kad rastume savo gyvenimo ir šventumo kelią, kuris toli gražu nėra visiems savaime suprantamas ar priimtinas. Šventas tas, kuris yra varguolis savo dvasia. Toks žmogus neprisiria prie nuosavybės, bet laisvai Jėzaus mintimi valdo tai, kas jam patikėta. Tokio žmogaus poreikiai yra kuklūs. Jis jaučiasi mažas Dievo didybės akivaizdoje. Dvasios vargdienis iškelia Dievo darbą, o ne savo pastangų rezultatus. Brangina dvasines gėrybes. Jis žino, kad titulai, rangai, galia ir turtai Dievo akivaizdoje nieko nereiškia. Jo tikrasis turtas – Dievo karalystė.

Šventieji yra liūdintys: juos slegia žmonijos dorovės būklė, polinkis į blogį, nepastovumas. Juos vargina šio pasaulio poreikiai ir jų laikinumas. Juos kamuoja smurto triumfas. Šventųjų liūdesys veda į atgailą. Šventieji yra romūs. Jie vis iš naujo nepavargdami imasi daryti gėrį. Vis iš naujo stengiasi viską gaivinti meile ir, nepaisydami daugybės priešingų patirčių, tebetiki meile. Jie nepakelia balso ir neištaria aštrių žodžių, nes žino, kad švelnūs žodžiai atveria širdis. Jie laiko kantrybę ne silpnumu, bet gyvenimo jėga.

Šventieji alksta ir trokšta teisybės. Jie kasdien iš naujo aistringai trokšta Dievo žodžio ir Dievo gyvybės, trokšta bendrystės su juo. Maldingumas jiems nėra tik atsitiktinis užsiėmimas ar pomėgis. Tokie žmonės nuolat ir nepaliaujamai ieško Dievo, siekia pažinti jo valią. Šventieji yra gailėstingi. Jie nesigėdija turėdami gerą širdį. Su meile žvelgia į visą kūriniją, ypač į kitus žmones, vargančius ar nusikaltusius. Gailėstingieji gailisi žmonių, kuriems nesiseka, net ir tuomet, jei dėl tos situacijos jie būna patys kalti. Jie nedelsia solidariai dalyvauti kančioje. Moka paguosti, patarti ir padėti. Nė vienas nebuvo nuviltas, kreipdamasis į plačiai atvertą visų rūpesčiams jų širdį.

Šventieji yra tyraširdžiai. Jie nuoširdūs su Dievu ir kitais žmonėmis. Nuo jų nereikia saugotis ar slėptis. Jų žvilgsnis ir žodis yra tiesus. Jų meilė yra nuoširdi ir suvaldyta. Jei tokie žmonės užsiima verslu, jų darbo metodai ir moralė yra švarūs ir patikimi. Balti yra ne vien jų marškiniai. Žinodami, kad šiame pasaulyje išlaikyti skaisčią širdį sunki užduotis, šventieji yra budrūs ir nepalenkiami.

Šventieji yra taikdariai nepriklausomai nuo to, kokios jie profesijos. Jie ieško siejančių dalykų ir bendros veikimo programos. Jie žino, jog taika nėra kuriama pigiai ar veltui. Jie yra pasiryžę mokėti taikos kainą. Šventieji nėra ta

trečioji šalis, kuri tik stebi ir šaiposi. Jie tarpininkaujanti ir taikinanti šalis. Kartais jie atsiduria kovojančių šalių fronto linijoje, tačiau ramybės Dievas atpažįsta juos kaip savo vaikus ir žino jų širdies intenciją. Šventieji yra persekiojami dėl teisybės. Jų neįmanoma nupirkti ar prievarta parklupdyti ant kelių. Jie nepasiduoda spaudimui. Nepyksta suvokdami, jog yra asmeniškai persekiojami dėl teisybės. Persekiojimas jiems yra patvirtinimas, kad jie – Jėzaus mokiniai.

TIKĖJIMAS PRISIKĖLIMU

32 eilinis sekmadienis (C)

2 Mak 7, 1–2, 9–14; 2 Tes 2, 16–3, 5; Lk 20, 27–38

Šventajame Rašte tikėjimas prisikėlimu atskleidžiamas ne iš karto. Ankstesniais amžiais žydai tikėjo, kad žmogui po mirties skirta būti mirusiųjų buveinėje Šeole. Manoma, kad tai apgailėtina būklė, tarsi žemiškojo gyvenimo šešėlis. Mirtis atrodė tarsi nepataisomas praradimas, nutraukiantis bendrystę su Dievu: „Juk tarp mirusiųjų nėra kas tave atsimintų, Šeole kas gali tave šlovint?“ (Ps 6, 6). Tačiau kai kurie Senojo Testamento tekstų autoriai buvo įkvėpti tikėti, jog žemiškojo gyvenimo metu puoselėtas artumas su Dievu galutinai nebus prarastas. Kai kuriose psalmėse reiškiamas viltis, jog gyvenimas tęsiasi su Dievu: „Juk nepaliksi manęs Šeolui, neleisi savo teisiajam matyti Duobės“ (Ps 16, 10). Taip pat kai kurie ypatingi epizodai, pavyzdžiui, pranašo Elijo paėmimas į dangų, stiprina viltį, jog anapus tęsiasi pilnatviška bendrystė su Dievu. Tikėjimas prisikėlimu Senojo Testamento laikais tolydžio plėtojosi ir ypač reikėsi tragišku žydų tautai Antiocho IV persekiojimo laikotarpiu II a. prieš Kristų. Šis valdovas siekė suvienodinti visas tautas ir primesti vieną religiją, jis diegė graikiškus papročius drausdamas visa, kas žydiška. Pirmajame skaitinyje pasakojama apie septynis brolius, kurie ryžtasi verčiau mirti, negu valgyti Mozės įstatymu draudžiamą mėsą. Šie broliai buvo įsitikinę, jog Dievas už ištikimybę atlygins šlovingu prikėlimu iš numirusių. Mirdami dėl Dievo jie tikėjo: neįmanoma, kad Dievas jų neužtartų dovanodamas amžinąjį gyvenimą.

Jėzus Evangelijoje pranašauja savo ir visų jį tikiusių prisikėlimą iš numirusių. Šiandienos Evangelijos skaitinyje Jėzus skelbia mokymą apie prisikėlimą atsakydamas į sadukiejų užduotą keblų klausimą. Jėzaus laikais sadukiejai buvo įtakinga religinė partija – greta fariziejų, esenų ir zelotų. Sadukiejai neigė mirusiųjų prisikėlimą. Savo gyvenime bei mokyme vadovavosi Mozės Penkiaknyge, kur nekalbama apie prisikėlimą. Tai buvo daugiausia turtingi liberalūs žmonės, įsitvirtinę politinėje feodalinės visuomenės sanklodoje. Jų gyvenimo gerovė darė įtaką jų eschatologiniam žvilgsniui ir būsimo gyvenimo sampratai. Kadangi jiems taip gerai sekėsi šiame pasaulyje, buvo sunku patikėti, jog galėtų sektis dar geriau. Mūsų dienomis dėl panašios priežasties, taip pat dėl paplitusios gamtamokslinės mąstysenos daugeliui taip pat sunku patikėti prisikėlimu. Sadukiejai tariamai siekia išlaikyti ištikimybę įstatymui ir pateikia Jėzui tikėjimo kazusą. Pavaizduota situacija groteskiška, joje prisikėlimo idėja išstatoma pajuokai.

Jėzus elgiasi taip, tarsi nematytų jų pašaipos, jis kalba tik apie tai, ką jie pajėgūs suprasti. Jėzus stengiasi atverti naują mąstysenos horizontą. Prisikėlimas nėra vien paprasto gyvenimo, taip pat gyvenimiškų meilės santykių tęsinys. Į dabartinį gyvenimą kelio atgal nėra, prisikėlimas nėra tokia galimybė. „Šis pasaulis“ – uždara gyvenimo forma, o mirtimi žmogus galutinai su ja atsiveikina. „Anas pasaulis“ yra visiškai skirtingas, laisvas Dievo malonės kūrinys, sukurtas panašiai kaip pirmosios kūrinių pasaulis. Norėdamas dalyvauti anapusiniame pasaulyje, žmogus turi būti pripažintas, kad yra to vertas. Jėzus nenušako visų „ano pasaulio“ aspektų. Jis atsiliepia tik į provokuojančią ir groteskiškai sadukiejų pavaizduotą situaciją. Žinoma, aname pasaulyje nebus tuokiamasi. Tik šiame pasaulyje žmonijos gyvavimas garantuojamas per santuoką, nes visi žmonės privalo mirti. Aname pasaulyje nebebus mirties, žmonija nebeaugs ir nebegausės. Šį būvį Jėzus palygina su angelais, kadangi angelai nepavaldūs mirčiai. Tik tuomet žmonės taps Dievo vaikai visiškai šio žodžio prasme: jie bus nemirtingi prisikėlimo vaikai. Prisikėlimu jie įgis naują, taip pat kūninį buvimą Dieve. Netikintiems sadukiejams Jėzus nurodo tą Šventojo Rašto vietą, kuri byloja apie prisikėlimą. Istorijoje apie degantį krūmą Dievas Mozei apsidriškia kaip Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas. Jis nėra tik anuomet patriarchų garbintas Dievas, bet tas Dievas, kuriame jie visi tebėra gyvi. Esantiems bendrystėje jis leidžia taip pat ir po kūno mirties išlaikyti su juo bendrystę. Jėzus Senojo Testamento apibūdinimui suteikia naują prasmę. Senajame Testamente Dievas vadinamas gyvųjų Dievu todėl, kad rūpinasi gyvųjų reikalais. Mirtimi Dievo ir žmonių ryšys visam laikui nutrūksta. Nei mirusieji juo nesirūpina, nei jis nesirūpina mirusiais. Dievo atžvilgiu mirusieji yra iš tikrųjų mirę. Tačiau kai Jėzus sako, kad Dievas yra gyvųjų Dievas, jis turi omenyje, kad visi jame gyvena, taigi nėra mirusiųjų. Jie jau dabar gyvi, tačiau gyvi kitaip negu buvo žemėje. Šioje žemėje žmonės gavo gyvybę iš Dievo tarpiniu būdu, o aname pasaulyje jie gyvena tiesiogiai iš Dievo. Žodis „dabar“ galioja tik šiapus mirties linijos. Anapusinis gyvenimas ir prisikėlimas yra didžiulė viltis: žmogui sunku įsivaizduoti, ką „paruošė Dievas tiems, kurie jį myli“ (1 Kor 1, 9). Prisikėlimas dovanoja žmogui tai, kas žmogiška: perkeistą būtį su kūnu ir siela.

Popiežius ragino, kad vyskupai būtų Bažnyčių „angelai sargai“

(KAP, KAI) Rugsėjo 29 d. Benediktas XVI pirmą kartą per savo pontifikatą suteikė vyskupo šventimus. Minėdamas Šventųjų Arkangelų šventę popiežius savo homilijoje sakė, jog tikėjimas į Dievą gina žmogų visose jo silpnybėse. Dievo nepaisymas nepadaro žmogaus didesnio, bet tik atima jo žmogiškąjį orumą. Pasak popiežiaus, vyskupui tenka užduotis, panašiai kaip Arkangelui Mykolui, nepaisant Dievo neigimo, padaryti pasaulyje vietos Dievui ir taip apginti žmogaus didybę. Benediktas XVI sakė, jog vyskupams tenka pareiga būti jiems patikėtų Bažnyčių „angelais sargais“. Vyskupai yra pašaukti padėti Dievo tautai rasti tikėjimo džiaugsmą ir išmokti „skirti dvasias“. Panašiai kaip arkangelas Gabrielius kreipėsi į Mariją, vyskupai taip pat turi „belstis į žmonių širdis“. Dievo išikūnijimas tęsiasi iki pat laikų pabaigos. Vadovaujantis bibliiniu pasakojimu apie arkangelą Rapolą reikia ginti santuoką – neišardomą vyro ir moters ryšį. Pasak Benedikto XVI, šiandien visiems gresia „aklumas Dievo atžvilgiu“. Labai pavojinga tai, kad žinojimas apie medžiaginius dalykus padaro mus aklus Dievo šviesai. Įveikti šį aklumą tikėjimo žinia yra ypatinga vyskupo tarnystė. Tarp naujai iššventintų vyskupų yra buvęs popiežiaus sekretorius Mieczysławas Mokrzycki, paskirtas Lvovo lotynų apeigų arkivyskupu koadjutoriumi, ir naujasis Popiežiškosios kultūros tarybos pirmininkas Gianfranco Ravassi.

Popiežius kvietė vyskopus būti „maldos vyrais“

(KAP, KAI) Rugsėjo 25 d. Kastelgandolfe popiežius susitiko su per pastaruosius 12 mėnesių iššventintais vyskupais, dalyvavusiais specialiajame kongrese. Šventasis Sostas kasmet rugsėjo mėnesį naujiems vyskupų kolegijos nariams organizuoja kongresą. Benediktas XVI pabrėžė, jog kiekvieno vyskupo gyvenime pirmutinę vietą turi užimti Die-

vas ir malda. Pasak popiežiaus, būtent per maldą ganytojas tampa atidus žmonių poreikiams ir gailėstingas visiems. Popiežius sakė, jog vyskupo malda turi apimti ir jo kunigus, kad šie išliktų ištikimi savo pašaukimui bei misijai. Kunigai turi suvokti, jog jų vyskupas už juos meldžiasi, kad yra jiems „tėvas ir draugas“, juos išklausančias, remiančias ir drąsinančias. Vyskupo malda taip pat turi apimti naujų dvasinių pašaukimų prašymą. Būtent miestuose, kur žmonės gyvena taip, tarsi Dievo nebūtų, vyskupo užduotis yra sukurti „maldos vietas“. Popiežius paaiškino, kad turi omenyje tylos vietas, kur žmonės skaitydami Šventąjį Raštą asmeniškai bei bendruomeniškai, meldamiesi gali sutikti Dievą. Ypač katedra turi būti pavyzdingi maldos namai, kur vyskupijos bendruomenė drauge su vyskupu garbina Dievą ir meldžiasi už visus žmones.

Teologinė komisija nagrinėjo prigimtinių įstatymą

(KAP, KAI) Spalio 2–5 d. Vatikane vyko Tarptautinės teologinės komisijos metinė sesija. Teologinės komisijos nariai, vadovaujami Tikėjimo mokymo kongregacijos prefekto kardinolo Williama Levados, sesijoje svarstė dokumento apie prigimtinių moralinių įstatymą projektą. Taip pat svarstyta dokumentas apie teologijos tapatybę, prasmę ir metodus. Spalio 5 d. Tarptautinės teologinės komisijos narius audiencijoje priėmė popiežius Benediktas XVI. Popiežius sakė, kad demokratinė visuomenė negali remtis „etiniu reliatyvizmu“, demokratijos pamatas privalo būti prigimtinių įstatymas. Pasak Šventojo Tėvo, prigimtinių moralinių įstatymas, Kūrėjo įrašytas žmogaus širdyje, ir yra etinio reliatyvizmo priešnuodis. Iš dalies dėl kultūrinių bei ideologinių veiksnių praradus akivaizdžius žmogaus etinės elgsenos pagrindus šiandienos visuomenė išgyvena sumaištį. Popiežius pabrėžė, kad jokie žmonių sukurti įstatymai negali pakeisti Kūrėjo nustatytų

normų, grindžiančių pamatines žmogaus teises. Benedikto XVI teigimu, prigimtinių įstatymas yra laisvės garantas. Pasak popiežiaus, istorija parodė, kad ir daugumos nuomonė gali būti klaidinga, tikroji individų ir visuomenės pažanga priklauso nuo pagarbos prigimtiniams moraliniams įstatymams.

Vasario mėnesį Laterano universitete vykusiam tarptautiniame kongrese popiežius Benediktas XVI taip pat kalbėjo apie prigimtinių teisės problemas bei perspektyvas ir išskėlė poreikį giliau apmąstyti prigimtinių moralinių įstatymą.

Popiežius ragino melstis rožinį už taiką

(KAP, KAI) Spalio 7 d. per Viešpaties angelo maldą Šv. Petro aikštėje popiežius ragino maldininkus, kurių susirinko apie 50 tūkstančių, melstis rožinį už taiką šeimose ir pasaulyje. Pasak Benedikto XVI, tai siūlė ne kartą apsišėmusi Švč. Marija. Šventasis Tėvas priminė Marijos apsišėkimą Fatimoje prieš 90 metų, kai Marija prisistatė kaip „Rožinio Mergelė“ ir primygtinai ragino kasdien melstis rožinį prašant, kad baigtųsi karas. Benediktas XVI sakė: „Mes taip pat priimame motinišką Mergelės Marijos prašymą ir išsipareigojame su tikėjimu kalbėti rožinį už taiką mūsų šeimose, šalyse, visame pasaulyje.“ Minint Rožinio Marijos šventę popiežius paaiškino: „Rožinis yra Mergelės Marijos duota priemonė kontempliuoti Jėzų ir apmąstyti jo gyvenimą, siekiant jį vis labiau mylėti ir vis ištikimiau juo sekti.“

Benediktas XVI sakė, kad Evangelijos skelbimas yra svarbiausia Bažnyčios tarnystė žmonijai. Įvairiopa priespauda išgyvenančiai šiandienos žmonijai reikia pasiūlyti „išganyką Kristuje“. Pasak popiežiaus, tikroji taika plinta ten, kur žmonės ir institucijos atsiveria Evangelijai. Benediktas XVI priminė minėsimą Pasaulinį misijų sekmadienį ir 50-ąsias popiežiaus Pijaus XI enciklikos *Fidei donum* metines.

Jonas Paulius II atsakė „užsispyrėliškosios terapijos“

(KAI) Popiežiškosios sveikatos apsaugos darbuotojų sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Javieras Lozano Barraganas interviu italų dienraščiui „Corriere della Sera“ sakė, jog prieš mirtį popiežius Jonas Paulius II atsakė „užsispyrėliškosios terapijos“, galėjusios pratęsti jo gyvybę. Į žurnalistų klausimą, kas 2005 m. kovo 30 d. priėmė sprendimą nevežti popiežiaus iš Vatikano į Gemelli ligoninę, meksikietis kardinolas atsakė, jog taip nusprendė pats Jonas Paulius II. Jis paklauses gydytojų, ar nuvežus į Gemelli kliniką jis bus išgydytas. Gydytojų atsakymas buvo neigiamas. Tuomet Jonas Paulius II atsakė: „Lieku čia. Atsiduodu Dievui.“ Šventasis Tėvas mirė po trijų dienų, 2005 m. balandžio 2 d. Nuo 2005 m. vasario jis du kartus gulėjo ligoninėje, kur jam, be kita ko, buvo padaryta tracheotomijos operacija. Kardinolas Javieras Lozano Barraganas tame pačiame interviu priminė, jog Bažnyčia nepritaria „užsispyrėliškajai terapijai“. Kardinolo interviu buvo susietas su polemika apie Jono Pauliaus II mirties aplinkybes. Šią polemiką Italijoje pradėjo eutanazijai pritarianti radikalioji partija po to, kai Tikėjimo mokymo kongregacija paskelbė dokumentą, įpareigojantį maitinti ir girdyti vegetacinės būklės pacientus. Jono Pauliaus II atveju ši nuostata netaikytina, nes jis mirė būdamas sąmoningos būklės.

Nėra jokios „ketvirtosios Fatimos paslapties“

Rugsėjo 25 d. Romos šv. Urbono universitete buvo pristatyta Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Tarcisio Bertone knyga „Paskutinioji Fatimos regėtoja“. Kardinolas Tarcisio Bertone savo knygoje, parašytoje bendradarbiaujant su RAI žurnalistu Giuseppe de Carli, pasakoja, ką jis popiežiaus Jono Pauliaus II įgaliotas kalbėjosi su ses. Liucija dos Santos apie 1917 m. vykusius Marijos pasirodymus. Pri-

statyme dalyvavęs Fatimos vyskupas emeritas Serafimas de Sousa Ferreira e Silva sakė, jog spekuliacijos apie tariamą ketvirtą Fatimos paslaptį yra „gryna fantazija“. Fatimos vyskupas emeritas sakė, jog ses. Liucijos regėjimai buvo ne išsivalvojimai, bet „tikėtini apreiškimai“. Knygoje pateikiami sesers Liucijos rankraščiai, taip pat teologinės jų interpretacijos, parašytos tuometinio Tikėjimo mokymo kongregacijos prefekto kardinolo Josepha Ratzingerio. Knygos pristatyme pateiktoje vaizdajuostėje buvęs popiežiaus Jono XXIII sekretorius arkivyskupas Lorisas Capovilla patvirtino, jog nėra jokios „ketvirtosios Fatimos paslapties“. Jono XXIII sekretorius dalyvavo 1959 m. Kastelgandolfe atidarant Fatimos regėjimų voką. Pasak jo, visa ten buvusi medžiaga šiuo metu yra paviešinta. Teiginys tariamai apie Vatikano nuslėptą „ketvirtą Fatimos paslaptį“ radosi 2006 m. iš italų rašytojo Antonio Socci knygos. Pristatymo dalyviams buvo pristatyta taip pat dokumentinė medžiaga apie Coimbros Karmelį, kur nuo 1950 m. gyveno sesuo Liucija. Šioje dokumentinėje vaizdajuostėje Karmelio vyresnioji sesuo Marija-Celina pasakoja, jog žmonių, smalsavusių apie „ketvirtąją Fatimos paslaptį“, sesuo Liucija visuomet ironiškai paprašydavo nurodyti tą ketvirtąją paslaptį, nes ji žinanti tik tris. Sesuo Liucija siūlydavo smalsaujantiems labiau laikytis Dievo Motinos žodžių ir atsidėti maldai bei atgailai. Kardinolas Bertone knygos pristatyme sakė, jog Marijos žinia Fatimoje neprarado aktualumo. Fatima yra vilties simbolis karo ir sugriovimų paženklintoje tikrovėje. Kardinolas Bertone lankėsi Fatimos šventovėje vykusiose Marijos pasirodymų 90-mečio minėjimo pabaigos iškilnėse spalio 12–14 d.

Šventojo Sosto atstovas Jungtinėse Tautose akcentavo žmogaus orumą

(KAI) Spalio 1 d. kalbėdamas JT Generalinės asamblėjos 62 sesijoje, Vatikano santykių su valstybėmis sekretorius arkivyskupas Dominique’-

as Mamberti ragino Jungtines Tautas išitikimai laikytis tų vertybių, kuriomis vadovaujantis ši organizacija buvo įsteigta prieš 62 metus. Vatikano atstovas priminė, jog pagal anuomet priimtos Tautų chartijos preambulę ši organizacija turi saugoti nuo karo katastrofos, gražinti tikėjimą pamatinėmis žmogaus teisėmis, asmens orumu bei vertumu, garantuoti pagarbą tarptautinei teisei, remti visuomeninę pažangą bei laisvę. Arkivyskupas Dominique’as Mamberti atkreipė dėmesį, jog cituotoje preambulėje reiškiamas tikėjimas įgimtu žmogaus orumu. Pagarba orumui yra giliausias etnis pamatas siekiant taikos ir plėtojant tarptautinius santykius, atitinkančius žmonių poreikius bei viltis. Artėjant Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos šešiasdešimtmečiui Vatikano santykių su valstybėmis sekretorius išreiškė apgailėstą, jog daug žmonių iki šiol negali naudotis tomis teisėmis. Pasak jo, svarbiausia laiduoti pamatinę teisę į gyvybę nuo prasidėjimo iki natūralios mirties. Vatikano atstovas ragino sustabdyti mirties kultūrą. Pasak jo, į mirties bausmės panaikinimą taip pat dera žvelgti kaip į pagarbos gyvybei išvadą.

Spalio 5 d. Vatikano santykių su valstybėmis sekretorius arkivyskupas Dominique’as Mamberti kalbėjo JT Generalinės asamblėjos 62 sesijoje vykusiame Religinio ir kultūrinio supratimo bei bendradarbiavimo taikos labui aukščiausio lygio dialogo susitikime. Vatikano diplomatijos vadovas teigė, kad taika neįmanoma be religijų atstovų tarpusavio supratimo bei bendradarbiavimo, o tai savo ruožtu neįmanoma be religijos laisvės. Jis ragino būtinai garantuoti religijos laisvę, leidžiančią skleisti tikėjimą, taip pat leidžiančią pakeisti religiją. Pasak jo, pagarba religijos laisvei demaskuoja teroristų, teisinančių savo veiksmus religiniais motyvais, užmačias. Arkivyskupas D. Mamberti priminė tris popiežiaus Jono Pauliaus II iniciatyva Asyžiuje vykusius pasaulinių religijų vadovų susitikimus. Jis teigė, kad smurto nedera

priskirti religijai, kaip tokiai, tačiau kartais politiniai vadovai ar nacionalistiniai sąjūdžiai manipuliuoja religijomis.

Migrantai gali būti „slėpiningas iššūkis“ Bažnyčioms

(KAP) Spalio 5 d. Popiežiškosios migrantų ir keleivių sielovados tarybos sekretorius arkivyskupas Agostino Marchetto sakė, kad globalizuotame pasaulyje migrantų judėjimai gali būti suvokiami kaip „slėpiningas iššūkis“ Bažnyčioms. Arkivyskupas A. Marchetto tai pareiškė Romoje vykusiame globalizacijos klausimams skirtame kongrese, organizuotame Vokietijos ambasados ir Bavarijos katalikų akademijos. Arkivyskupas ragino žvelgti į migrantus kaip į „Dievo apvaizdos įrankius“, padedančius puoselėti žmonijos šeimos taiką ir vienybę. Pasak jo, didėjanti kultūrų įvairovė krikščioniškajam tikėjimui pateikia iki tol nebūtą iššūkį. Daugėjant nekrikščionių, visi pakrikštytieji kviečiami skelbti Evangeliją ten, kur bendrai gyvena visų rasių žmonės.

Vatikano atstovas Ženevoje gynė pabėgėlių teises

(KAP) Spalio 7 d. nuolatinis Šventojo Sosto atstovas prie JT Ženevoje arkivyskupas Silvano Tomasi, kalbėdamas JT Pabėgėlių reikalų komisariato (UNHCR) vykdomojo komiteto plenariniame susirinkime, teigė, kad žmogiškasis orumas ir žmogaus teisės turi būti svarbiausi prieglobsčio politikos veiksniai. Pasak jo, daugiau dėmesio reikia skirti ne tiek politiniams motyvams, instituciniams reikalavimams ar saugumo mechanizmams, kiek „netekusiems šaknų žmonėms, besikreipiantiems į tarptautinę bendruomenę“. Vatikano diplomatas nurodė pagrindines priežastis, verčiančias pabėgėlius ieškoti prieglobsčio: tai ne vien ginkluoti konfliktai, bet taip pat didžiulis skurdas, aplinkos užterštumas, religinė nepakanta bei persekiojimai, laisvės stygius. Pasak jo, sprendžiant pabėgėlių problemą, pareiga suteikti prieglobstį eina pir-

miau nei „siauri nacionaliniai interesai“. Kita vertus, vyriausybės ir visuomeninės grupės privalo siekti, kad žmonėms būtų suteikta galimybė išgyventi ir jie nebūtų verčiami išvykti. Arkivyskupas Tomasi aštriai kritikavo tai, kad politinio prieglobsčio reikalavimai nuolat griežtinami, ir kaskart vis daugiau pabėgėlių gražinama į kilmės šalis. Jis ragino tarptautinę bendruomenę aktyviau imtis „konfliktų prevencijos“. Vatikano atstovo duomenimis, pasaulyje yra 10 mln. pabėgėlių, be to, dar 24 milijonai pabėgėlių savo šalių teritorijose.

Europos nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai susitikimas Zagrebe

Kun. doc. dr. Arvydas Ramonas

Rugsėjo 21–23 d. Kroatijos sostinėje Zagrebe įvyko metinis nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai susitikimas. Šis susitikimas buvo pirmas, pasikeitus CCEE (Europos Vyskupų Konferencijos Tarybos) sekretariatui ir įvairioms komisijoms. Susitikime dalyvavo delegatai iš visų Europos valstybių. Konferenciją telegrama pasveikė popiežius Benediktas XVI, susitikime dalyvavo Zagrebo kardinolas Josef Bozanič. Pranešimus skaitė CCEE delegatas universitetinei sielovadai vyskupas Marekas Jedraszewski, CCEE antrasis sekretorius kun. dr. Ferencas Janka, Europos universitetinės sielovados komiteto vadovas iš Romos mons. Lorenzo Leuzzi, Saleziečių universiteto Romoje profesorius Enrico dal Covo. Konferencijoje taip pat buvo pasidalyta išspūdziais ir ateities perspektyvomis po 2007 m. birželio mėn. Romoje vykusio universiteto dėstytojų kongreso: kaip toliau gerinti akademinę sielovadą universitetuose. Apibendrinant visų pranešėjų mintis, pasidalytus išspūdziais ir nubrėžtas ateities gaires galima teigti, kad Europos universitetų misija yra: 1) ieškoti ir tyrinėti, 2) mokyti, 3) tarnauti vietinei ir tarptautinei bendruomenei. Pagrindinė šio laikmečio universitetų problema, žvelgiant Bažnyčios akimis, yra

ta, kad vykdant mokymo misiją nebelieka vietos didiesiems žmogaus egzistenciniams klausimams gvildinti. Gana dažnai universitetai apsiriboja tik tyrinėjimu. Tuo įsitikinti galima paanalizavus bet kurio universiteto metinį biudžetą, t. y. pinigų srauto paskirstymą. Jie dažniausiai būna panaudojami pastatams statyti, naujiems kompiuteriams įsigyti, laboratorijoms kurti ir t. t. Labai maža dalis lėšų investuojama į žmogaus ugdymą, jo kultūrinio lygmens bei humaniškumo puoselėjimą. Taigi iškyla klausimas – ar universitetų misija yra ugdyti tik siauros specializacijos specialistą, ar suteikti jam platų ir solidų tiek profesinį, bet ypač žmogiškąjį kultūrinį išsilavinimą. Nuo universitetų misijos vykdymo kokybės priklauso ir bendras visuomenės kultūros lygmuo. Pavyzdžiui, neužtenka, kad baigęs studijas asmuo išmanys savo siaurą sritį (pvz., stomatologiją ar laivų inžineriją), bet jei jis nieko nebus girdėjęs apie Hėgelį ar Erazmą iš Roterdamo, Mikelandželą ar Rafaelį, vargu ar jį galima laikyti baigusiu aukštąjį mokslą ir išsilavinusiu absolventu.

Mokslinis pažinimas nebūna neutralus, jis visada yra susietas su klausimu apie prasmę ir tiesą. Tiesos paieškos nebūna abstrakčios, jos asmeniškios ir gana konkrečios. Bažnyčia gali padėti universitetams ugdyti žmogų pasiūlydama kartu spręsti didžiuosius egzistencinius klausimus, kurių galutinis tiesos pagrindas randamas Dieve. Mokslinis pažinimas dažnai apsiriboja, teologine kalba kalbant, tik kūrinių tyrinėjimu, užmiršdamas ir atpirkimo plotmę. Pasaulis ir žmogus yra ne tik sukurti, bet ir atpirkti. Taigi mokslinis pažinimas turėtų apimti ir tikėjimo tiesas: kas yra galutinis tiriamos tikrovės pagrindas, koks yra žmogaus pašaukimas, kokia gyvenimo prasmė, kokią vertę turi etika, kur yra riba tarp gėrio ir blogio, ir panašiai. Tikėjimas nėra tik asmeninis ar privatus reikalas. Tai bendruomeninis dalykas. Būtina integruoti atskirų mokslų tiesas į visumą, kad

studentas bei dėstytojas susidarytų visapusišką vaizdą apie žmogų ir pasaulį. Pavyzdžiui, jeigu medikas žiūrėtų į žmogų tik kaip į „materijos rinkinį“ ir nieko neišmanytų apie dvasinį jo pasaulį, vargu ar galėtų baigęs studijas gydyti žmones. Taigi Dievo, kaip viso mokslinio ieškojimo horizonto, praradimas bei dvasinio pasaulio vertybių nuvertinimas veda prie paties žmogaus nužmoginimo. Yra aišku, kad žmogus gali kurti savo gyvenimą ir ateitį be Dievo, tačiau ši kūryba ankščiau ar vėliau atsigręš prieš patį žmogų.

Europos universitetuose pastebimas studentų siekis kuo greičiau įgyti diplomą, nesvarbu koki, kad kuo greičiau būtų galima užsidirbti pinigų „čia ir dabar“, „greitai“. Tas skubėjimas gyventi veda prie vartotojiškumo, kuriam neatsispiria ir universitetai. Jeigu atsiranda koks nors laikinas poreikis vienai ar kitai specialybei, iš karto kuriamos studijų programos norint pritraukti studentų. Tokiu būdu universitetai išduoda – praranda savo originaliąją misiją ieškoti autentiškos tiesos apie Dievą, žmogų ir pasaulį ir pasiduoda mokslo komercijai. Tada universitetas tampa kaip verslo institucija, siekianti kuo didesnio pelno. Krikščionybė gali pasiūlyti universitetams ieškoti gyvenimo prasmės, nes turi ką pasakyti apie kultūrą, mokslą, gyvenimą ir mirtį. Šiandienos Europos politiniame ir socialiniame gyvenime pastebimos tendencijos mėginti „uždaryti“ tikėjimą į pasaulietiškos etnokultūros ar folkloro rėmus, taip bandant išbraukti pranašiško dimensiją iš krikščionybės esmės. Taip pat pamažu į Europą ateina islamas, kuris yra (bent iš pirmo žvilgsnio) stipresnis, fanatiškesnis, labiau angažuotas. Tačiau Europos šaknys yra ne islamiškos, bet krikščioniškos. Popiežius Benediktas XVI pabrėžia, kad ignoruojant šį faktą Europos ateitis tampa pažeista. Todėl Europos politikai, taip pat ir universitetai, turėtų padėti Bažnyčiai, kad būtų išsaugotas visų bendras kultūrinis paveldas ir ateitis. Neuztenka pliuralistinėje (globalizuotoje) visuomenėje akcentuoti toleranciją kaip absoliučią visuomeninio gyvenimo vertybę, būtina aiškiai pasakyti, kas yra tiesa, o kas melas, kas yra vertybė, o kas klaida, kas padeda kurti gyvenimą, o kas jį naikina. Krikščionybei absoliuti vertybė yra meilė, visų pirma meilė tiesai.

Modernusis mokslas gali pateikti didelių atradimų, bet vargu ar iš tiesų prisidės prie žmogaus, kaip asmens, orumo puoselėjimo, jei ignoruosime dvasinį žmogaus matmenį, nekabėsime apie būtinybę ugdyti jo sielą. Ar šiuolaikiniai Europos universitetai, neturintys ar turintys menkus krikščioniškuosius pagrindus, gali žmogų išvaduoti nuo įvairių baimių, kurias lemia spartėjantis gyvenimo tempas ir jo paties rankomis sukurtų gėrybių keliama grėsmė. Be abejo, krikščioniškosios vertybės, puoselėtos pirmųjų universitetų, gali sušvelninti nerimą: modernios technologijos, vis tobulėjanti technika niekada nebus svarbiau už patį žmogų. Krikščioniškasis Europos universitetų paveldas gali padėti ugdyti humanišką visuomenę. Juk universitetas yra ta institucija, kurioje bręsta intelektualiai asmenybė, ugdysianti ateities kartą. Taigi kokias vertybes puoselės jauoji karta, tokia bus ir visuomenė. Todėl ypač svarbu, kad universitetuose šiandien būtų kuriama krikščioniškojo ugdymo terpė, palengvinanti grįžimo prie bendrųjų ir krikščioniškųjų vertybių procesą, padedanti suvokti asmens orumo svarbą visuomenei.

Susitikimo rengėjai pranešė, kad Europos universitetinės sielovados artimiausiuose planuose yra siekis 2009 metais surengti Europos studentų susitikimą. 2010 m. pasibaigia vadinamojo „Bolonijos proceso“ įgyvendinimo laikas, šia proga bus organizuojamas Europos dėstytojų susitikimas. Iš artimesnių datų verta paminėti, kad 2008 m. kovo 1 d. bus švenčiama IV Europos universitetų diena tema „Europos ir Amerikos vaidmuo kuriant meilės civilizaciją“. Kitas nacionalinių delegatų susitikimas vyks ateinančių metų rugsėjo mėn. Bukarešte (Rumunija).

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbras / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“